

Uvodnik

Andrej Bratuž

Alpski lok in Evropa

O letošnjih evropskih volitvah je že bilo veliko napisanega in to že pred šestim in sedmim junijem, nato pa po objavi rezultatov. Veliko je bilo komentarjev, tudi z naše strani. Vsekakor pa bi se v naslednjih vrsticah rad zaustavil še ob nekaterih aspektih iz širše manjšinske stvarnosti in to z novimi elementi.

Nas je posebej zanimal skupni volilni nastop za Evropski parlament s strani slovenske in nemške manjšine v Italiji. Tu je že drugič prišlo do skupne volilne povezave strank Slovenske skupnosti in SVP (Südtirol Volkspartei). Že pri prejšnjih volitvah leta 2004 je prišlo do skupnega nastopa, ko je na južnotirolski listi za Slovensko skupnost nastopil Drago Štoka. Letos je bil kandidat SSK pisatelj Boris Pahor, ki se je s preferenčnimi glasovi lepo uveljavil. Po dosedanjem evropskancu Michlu Ebnerju je sedaj izvoljen Herbert Dorfmann, ki bo v Strasbourgu predstavljal tako južnotirolske kot slovenske volilce lipove vejice oz. planike.

V alpskem loku severne Italije pa je v zahodnem okrožju še francosko govoreča manjšina v Dolini Aosta. In prav tu se je že za prve evropske volitve leta 1979 porodila ideja o skupnem nastopu manjšin. Pri tem je imel glavno zaslugo pokojni valdostanski časnikiar in politik Bruno Salvadori, ki je takrat med prvo skupno volilno kampanjo obiskal tudi Goriško in Tržaško in s tem še bolj utrdil medsebojno sodelovanje. Kljub precej visokemu številu glasov (tudi okcitanske in furlanske narodne skupnosti) pa ni prišlo do skupnega evropskancu. Pozneje se je zavezništvo razširilo še na Sardinco, ki so kot kandidati PSD'Az (Sardinska akcijska stranka) odločilno prispevali k izvolitvi evropskancu. Tako sta bila izvoljena v časovnem zaporedju dva poslanca. To sta bila Mario Melis in Michele Columbu. Sodelovanje z njimi ni bilo vedno lahko in tudi predlogi o rotaciji niso prodrli. Kasneje je sicer prišlo do izvolitve evropskancu iz Doline Aosta (to je bil Lucien Caveri od Union Valdotaïne). Sicer pa smo že v današnji stvarnosti.

Letos se je Union Valdotaïne odločila za nov korak. Skoraj nepričakovano se je nammreč povezala z desno sredino (Ljudstvom svobode) in to gotovo misleč, da bo s tem dosegla volilni uspeh. To pa se ni zgodilo. Njen kandidat Aurelio Margueretaz je sicer zbral lepo število glasov, a ne dovolj, da bi bil izvoljen v Evropski parlament.

O vsem tem obširno piše zadnja številka tednika Le Peuple valdotain v svojem uvodniku z naslovom Velikanska izgubljenost možnosta piše predsednik stranke Ego Perron, da na žalost kljub lepemu številu glasov za volilno listo UV ni prišlo do izvolitve evropskancu. Tako še piše: "Močno obžalujem, da veliko ljudi, preveč ljudi, ni izrazilo preference za našega kandidata...", ki bi sicer lahko bil izvoljen. Sam Margueretaz tudi razmišlja o volilnem porazu. Izid je sicer pokazal lepo število volilnih glasov, vendar ne dovolj za izvolitev. Vse to je lahko zelo poučno tudi za nas. Iz vsega je jasno, da je južnotirolska SVP (v povezavi z Demokrasko stranko) šla spet v pravo politično smer (in SSK z njo). Uspeh je bil zato tudi zagotovljen. Napačna in vprašljiva volilna povezava med UV in desnico pa je zato tudi plačala svoj davek in s tem volilni neuspeh.

Kraški slavček prepeva že 10 let

Jubilejni koncert nabrežinskega zbora

Foto IG

DSI Dnevni tisk: pluralizem in pritiski V Sloveniji je z mediji nekaj zelo narobe

Društvo slovenskih izobražencev je v ponedeljek, 15. junija, sklenilo svojo letošnjo sezono. Po poletnem premoru se bodo obiskovalci Peterlinove dvorane po tradiciji srečali na študijskih dnevih Draga, nato se bo ponovno začel tradicionalni niz večerov na Donizettijevi. Od lanskega oktobra se je zvrstilo čez trideset srečanj, na katerih se je zvesto občinstvo soočalo s tematikami kulturne, politične in družbene narave. Tudi letos

in skorumpirani navezi med politikom, gospodarstvom in sredstvi javnega obveščanja: gre za vrtnice pohujšljive prakse, v kateri nastrada še zlasti lik novinarja, ki mora večkrat pristajati na kompromisne rešitve oz. diktatorske ukaze lastnikov časopisov, pri katerih so zaposleni. Igre politike in finančnih lobijev so namreč v slovenskem prostoru na dnevnem redu, lastništva nekaterih največjih slovenskih medijev pa so se tačas po tajkunski logiki premaknila v snavanje skorajda enoumnega javnega mnenja, ki bi naklonjeno spremljalo junake t. i. mehke tranzicije, ostale pa preziralo. Časnikarski standardi tako v slovenskem medijskem prostoru podlegajo drugačnim logikam, ki nimajo nikakršne veze z deontološko podlago novinarskega poklica. Nenad Glücks je namreč obnovil nesrečno usodo Maga, ki ga je nov lastnik (Pivovarna Laško) hotel načrtno izrabljati za kampanjo proti tedanjemu vladnemu predsedniku Janezu Janši (večina novinarjev tednika, ki je od samega začetka veljal za disidentski medij, se je temu uprla in se podala v nov medijski načrt Reporterja); Tino Mamič pa je spregovoril o pritiskih, ki jih je kot odgovorni urednik Primorskih novic kljub povečani nakladi in uspešnem trženju bil deležen zaradi

bi slovenski medijski sredini zagotovil večjo pluralnost, je nastalo novo društvo, Združenje novinarjev in publicistov (ZNP). Da je dokaj soglasno poročanje o nedavni zadevi Golobič pomenilo premik k drugačni, bolj etični držbi slovenskih medijev, so prisotni zavrnili, češ da gre tudi v tem primeru za notranja politična obračunavanja vladajoče levice.

Časnikar Financ Uroš Urbas je z razliko od ostalih kolegov lahko razpredel povsem drugačno osebno in profesionalno zgodbo, saj je časopis Finance v stoodstotni lasti švedske založniške družbe. Novinarji časopisa lahko zato delujejo v povsem drugačnih okoliščinah kot ostali slovenski časnikarji. Uroš Urbas je tako izstopal iz zbora sogovornikov: poudaril je dejstvo, da slovenska družba potrebuje manj ideologiziranih medijev, več pa dobrih zgodb, ki bralce navdušujejo. Po njegovem mnenju bo ta diskriminanta postala tudi v Sloveniji mejna črta, ki bo ločevala uspešne časopise od zastrupljenih.

Igor Gregori

Foto IG

je tako DSI ponovno potrdilo pomembno vlogo pobudnika in spodbujevalca kulturnega življenja tržaških Slovencev.

Zadnji večer je bil namenjen nadvse žgoči in aktualni tematiki, ki buri duhove matičnih rojakov: ali je v Sloveniji prisoten pluralizem v dnevnem tisku in medijih nasploh ali vlada še danes, po osemnajstih letih suverene države, določena cenzura? Odgovor na to vprašanje so pod taktirko moderatorja večera, Andreja Černica, in po strokovnem uvodu prof. Emidija Susiča, ki je spregovoril o pomenu medijev in njihovi vlogi v družbi, skušali najti novinarja Tino Mamič, časnikar Primorskih novic, in Uroš Urbas, novinar časopisa Finance, kolumnist in predavatelj na Fakulteti za uporabne družbene študije na Univerzi v Novi Gorici doc. dr. Matevž Tomšič ter podpredsednik ZNP in časnikar Reporteja Nenad Glücks.

Že vrsto let je v slovenski družbi govor o neljalni

kritik na račun koprškega župana Borisa Popoviča: na čelu časopisa je tako trajal le nekaj mesecev...

V času prejšnje, Janševe vlade, je 571 časnikarjev poslalo v tujino izjavo, da vlada izvaja cenzuro. Dr. Tomšič je tudi to potezo ocenil za prikrito potezo političnih lobijev slovenske levice: takoj zatem pa so se začeli ravno z levice širiti tajkunski posegi, ki so privedli do uničenja Maga, do pritiskov na Primorske novice in do teženj po nevtralizaciji vodstva RTV. Dr. Tomšič je prepričan, da se za slovenski prostor kljub formalni svobodi težko govori o razvitem pluralističnem okolju: nemogoče je namreč, "da si dva lastnika delita lastništvo štirih najbolj branih slovenskih časopisov". Pomanjkanje transparentnosti hkrati običajna praksa, po kateri deluje Društvo novinarjev Slovenije: zgovorno je že dejstvo, da DNS nima demokratično izvoljenega vodstva, saj je to izvoljeno po delegatskem sistemu. Zaradi nestrinjanja s takimi pogledi in akcijami, ter da

KULTURNI DOM
hit
universe of fun
KULTURNI DOM
NOVA GORICA

Koncert na meji 2009

BENICIA CARDENAS

salsa y cumbia

četrtek
25.6.2009
ob 21.00 uri

Gorica

trg Transalpina

vstop prost

Pokrajinsko tajništvo SSK - Gorica

Na zasedanju govor o volitvah

Na nedavnem zasedanju goriškega pokrajinskega tajništva Slovenske skupnosti je bila na dnevnem redu analiza evropskih in občinskih volitev, ki so potekale 6. in 7. junija. V naši sredi so tudi evropske volitve potrdile kronično politično razdeljenost Slovencev, ki se je še dodatno povečala z oddajo glasov neslovenskim kandidatom na listah leve in desne opcije. Goriško tajništvo SSK je pozitivno ocenilo nastop SSK z Borisom Pahorjem na listi južnotirolske SVP. Ta nastop je tudi v skladu z dogovorom med SSK in Demokrasko stranko, saj je slednja za evropske volitve sklenila dogovor s SVP.

Pahorjeva kandidatura je pripomogla k izvolitvi nosilca liste Herber-

ta Dorfmanna v Evropski parlament, tako da je glavni cilj dosežen in solidarnostna volilna naveza med SSK in SVP je dokazala svojo dolgoletno uspešnost. Pri tem so člani tajništva poudarili potrebo po stalnem seznanjanju Dorfmanna z našo goriško problematiko, da bo tudi naš teritorij dobil svoj glas v Evropskem parlamentu. Vsi, ki so oddali glas za SVP in preferenco za Borisa Pahorja, so lahko zadovoljni, da njihov glas ni padel v prazno, kot se je zgodilo pri tistih strankah, ki niso dosegle vstopnega volilnega praga. To naj raje predstavniki teh strank obrazložijo svojim volilcem, namesto da bi se ukvarjali s SSK.

Slovenska skupnost se je v vseh treh slovenskih občinah – Doberdobi, Sovodnjah in Števerjanu – predstavila s lastnim simbolom in

listo. Obenem pa so bile vse tri liste prenovljene z novimi in mlajšimi kandidati, kar je dokaz, da politično udejstvovanje na narodnostni osnovi je med Slovenci še močno prisotno. Ob prodorni zmagi v Števerjanu, ostaja stanje v Sovodnjah in Doberdobi nespremenjeno, saj se volilci niso odločili za spremembo oziroma preno. Pri vsem tem ostaja še vedno odprto vprašanje prihodnjega upravljanja naših treh slovenskih občin, glede na to, da lokalni krožki Demokraskke stranke niso sprejeli predvolilni predlog SSK o skupnem upravljanju. Jasno je, da razdelitev, ki jo odražajo evropske in upravne volitve, ne zagotavlja potrebne upravne učinkovitosti. Pri tem SSK odločno zavrača trditve, da je predlog o skupnem upravljanju slonel le na iskanju stolčkov. Za tako utemeljitvijo se lahko skriva samo, kdor nima konkretnega opravičila za zavrnitev predloga o skupnem upravljanju.

Julijan Čavdek

Pokrajinsko tajništvo SSK - Trst

Zadovoljni z rezultati

Tržaško pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti se je sestalo, da bi ocenilo evropske in občinske volitve. Tajništvo SSK je mnenja, da je bil rezultat teh volitev na Tržaškem na splošno zelo pozitiven. Uveljavitev prof. Borisa Pahorja,

ki je kandidiral na listi SVP v povezavi z Demokrasko stranko in ki je prejel res izdatno število osebnih preferenc, dokazuje, da je bila izbira slovenske stranke dobro sprejeta s strani volilcev. SSK je namreč ponovila uspeh iz prejšnjih let in je tako potrdila povezavo

z novoizvoljenim evropskim parlamentarcem južnotirolske manjšine Herbertom Dorfmanom, ki bo še naprej zagovarjal naše pravice in potrebe v Strasburgu, kot je doslej njegov predhodnik Michl Ebner.

V demokraski so seveda močne tudi različne izbire, katerih so se tudi volilci SSK poslužili, toda SSK meni, da podpora Borisu Pahorju, živi priči naše najbližje zgodovine in trpljenja ter evropsko uveljavljenemu kulturnemu ustvarjalcu, je v tem trenutku za našo narodno skupnost ključnega pomena.

SSK se veseli za prodorno uveljavitev in zmago na občinskih volitvah v Dolini, na Repentabru in Zgoniku. V prvih dveh občinah je stranka sodelovala v koaliciji oziroma občanski listi, ki sta potrdili uspešno delo županje Fulvie Premolin oziroma postavili na župansko mesto dosedanjega podžupana Marka Pisanija, ki se je lepo uveljavil in je s tem dokazal, da je dobro delal ter da je med volilci priljubljen. V Zgoniku je SSK vidno povečala svoje glasove in je s tem potrdila, da si želi aktivno sodelovati za dobrobit krajevnega prebivalstva, ob spoštovanju pravic in potreb vseh, v povezavi z upravno koalicijo, kjer so prisotne stranke, s katerimi je SSK povezana praktično v vseh občinah na Tržaškem. SSK zato računa, da se bodo razvili pogovori in želje, o katerih je bil govor že pred volitvami. V omenjenih občinah SSK lahko računa na res lepo število upraviteljev, v veliki meri mlajših, ki predstavljajo poroštvo za uspešno delovanje slovenske stranke in za prihodnost naše skupnosti.

Slovenska skupnost se zato pristočno zahvaljuje vsem, ki so ji izrazili podporo, saj je politika odvisna predvsem od volilcev, in se obvezuje, da bo nadaljevala po že začrtani poti, ki se je izkazala za uspešno, saj le skupno nastopanje lahko utrdi naš položaj.

Za primeren konec volitev je sklican za četrtek, 18. junija, ob 20.00, pokrajinski svet stranke, v petek, 19. junija, od 19. ure dalje, pa se bomo srečali izvoljeni, kandidati, člani in simpatizerji v restavraciji Furlan na Repentabru. Glede referendum, ki je napovedan za prihodnjo nedeljo, 21. junija, SSK predlaga svojim volilcem, da se ne udeležijo glasovanja, saj noben podan predlog ne izboljša političnega položaja naše narodne skupnosti, ki še vedno čaka na zagotovljeno zastopstvo v izvoljenih telesih, kot je poskrbljeno v sami ustavi Republike Slovenije.

Peter Močnik

Razmišljanje ob nizki udeležbi

Kaj so pokazale evropske volitve

Šeste volitve za obnove Evropskega parlamenta so za nami. Utemeljeno lahko rečemo, da so pustile za sabo grenak priokus, namesto da bi bile vzpodbuda za dosledno nadaljevanje naporov za utrjevanje skupne evropske zavesti in za bolj učinkovito delovanje institucionalnih organov Evropske zveze in s tem celotne povezave. Nesporo je namreč dejstvo, da EU predstavlja edinstveni primer povezave največjega števila držav v evropskem zemljepisnem prostoru, ki privlačuje tudi druge države, ki ne sodijo v klasično pojmovano Evropo. Zato pa učinkuje toliko bolj presenetljivo in porazno, da so stare in nove članice nekoliko izgubile tiste idealne vzgibe, zaradi katerih so se vključile v to povezavo, ki v svojih temeljnih dokumentih in izjavah poudarja, da njen namen ni samo razvijanje najtesnejšega sodelovanja na gospodarskem področju, temveč tudi razvijanje njenih skupnih političnih struktur,

kajti le na tej osnovi bo lahko utrjevala in krepila svoj politični vpliv in moč v svetu. Zaradi politične šibkosti je EU nemočna pri vplivanju na dogajanja okrog sebe in v svetu nasploh. Posegi na mednarodni ravni so še vedno v skoro izključni domeni tradicionalnih velikih sil, ki v sebi združujejo gospodarsko in politično moč. Ogledalo zgoraj nakazanega stanja je upadanje evropske zavesti in ponosa. Ta očitna šibkost je prešla v zavest širokih plasti njenih "državljanov", ki v zadnjih mandatnih dobah v vedno manjši meri sodelujejo pri posrednih volitvah poslancev Evropskega parlamenta. To je prišlo vidno do izraza tudi na letošnjih volitvah, ko je srednja volilna udeležba bila le na ravni 42,2%, na volitvah leta 2004 pa je bila

45,5%. Najvišja volilna udeležba je bila dosežena na prvih evropskih volitvah pred tridesetimi leti, to se pravi leta 1979.

Udeležba pod 30% je bila v Litvi, na Poljskem, Češkem, Slovaškem, v Sloveniji in Romuniji. Nad 50% je dosegla v Belgiji, na Cipru, Danskem, v Grčiji, Italiji, Latviji in na Malti.

Oglejmo si še, kako je bilo z udeležbo v Italiji in Sloveniji. Glede Italije velja poudariti, da je zara-

no pozabili na vse pridobitve tako v materialnem kot kulturnem in duhovnem pogledu, povezane z vstopom oziroma "vrnitvijo" v Evropo. Razmišljanje o tem nas privede do tega, da nekaj ne more biti v redu v takšnem omalovaževalnem odnosu do tiste "sklede", iz katere države članice črpajo nezanimljiva materialna sredstva, za katera se še vedno potegujejo. Očitno je pomanjkanje ustrezne stopnje politične kulture. Evropa ni namreč samo skupna valuta in skupen trg za gospodarske dobrine in storitve, temveč je obenem tudi tisti zgodovinski politični okvir, v sklopu katerega imajo tudi manjše narodne in jezikovne skupnosti možnost, da se ohranijo, če si za ta cilj ustrezno prizadevajo.

di istočasnih delnih upravnih volitev, ki so zaobjele velik del volilnega telesa, bila še kar sorazmerno visoka v primerjavi z drugimi članicami EU. Na volitve je šlo kar 66,46% volivcev, vendar je za 8,86% nižja v primerjavi z evropskimi volitvami leta 2004.

V Sloveniji je imelo pravico glasovati 1.699.734 volivcev, a glasovalo jih je 476.228, kar pomeni, 28,02%. Ta pojav je vsekakor zaskrbljujoč. Že na prejšnjih, to se pravi prvih tovrstnih volitvah v Sloveniji leta 2004 udeležba ni dosegla 30%. Tako omalovaževalen odnos državljanov Slovenije do najbolj reprezentativne institucije Evropske unije, za vstop v katero so se tako vneto potegovali, prav gotovo odraža neko stanje duha, ki vse vrednoti predvsem na osnovi otipljive individualne koristi. Slovenski volivci so očit-

Kar se tiče volilne kampanje za evropske volitve v Italiji, je dolžnost povedati, da politične stranke niso poskrbele za informiranje volivcev o sedanjem in prihodnjem potencialnem pomenu neposredno izvoljenega Evropskega parlamenta z zakonodajnimi in nadzornimi pristojnostmi nad celotnim delovanjem Unije. Redki so bili tisti kandidati, ki so volivcem prikazali svoja programska izhodišča, ki jih bodo v njem zagovarjali. Namesto tega so se ukvarjali z notranjimi problemi in drugimi vsakodnevnimi "svetovljanskimi" dogodki. Sedaj se oglašajo razni ocenjevalci volilnih izidov in "odkrivajo", da v Italiji ni ustrezne politične kulture, kar se odraža na vseh področjih. Kaotična politična dialektika to stanje samo potrjuje.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Evropskega človeka se polasča strah?

Po mnenju izvedencev so nedavne evropske volitve jasno pokazale, da se je evropskega človeka pričel polasčati strah. To dokazuje zaznaven zasuk v desno politiko, od tiste sredinske pa do skrajne. In še posebej za zahodno Evropo pomeni odločanje za desno politiko željo po trših prijemih, ki naj slednjič stopijo v akcijo, saj bo samo na ta način mogoče zaustaviti naraščanje negotovosti, če je že ne popolnoma odpraviti. Prav negotovost je središčno nelagodno počutje, negotovost, ki mestoma prehaja v ogroženost, iz te pa se slej ko prej porodi strah. Strah zaradi vsega in zaradi toliko stvari posebej. In kadar se v človeku porodi strah, in to na kolektivni ravni, tedaj še do včeraj povsem običajni problemi, ne sicer majhni, sicer ne bi bili problemi, pa tudi ne preveliki, kot je za večino problemov običajno, ko se torej v človeku porodi strah, je čez noč vse drugače. Problemi nenedoma niso več običajni, so velikanski, segajo do neba in mečejo na zemljo zlovesče sence. Priseljenci nas spravljajo v obsedno stanje, nam lahko jemljejo delo in so fizično nevarni, še malo in jih bo na stotisoče vkorakalo v naše mesto. Finančna in ekonomska kriza nam spodjeda težko pridobljeno spodobno raven življenja, še malo, pa bomo trpeli žejo in lakoto. Terorizem se širi in se bo širil, in tudi če ga pri nas nikjer ne vidimo, je nemara že prisoten in le čaka na pravi trenutek. Da ne govorimo o prašičji gripi in o možnosti širitve vedno novih boleznih. Tako govori strah in zahteva uk-

repe, odločne ukrepe, in zato voli desno politiko, ki ji je odločnost ukrepanja presenetljivo pri srcu. Ker strah, in v tem je poudarek, v nagibih množic ne deluje tako, da se tiho in plašno umika, strah postane napaden in celo nasilja. Seveda so državljani nove Evrope zelo daleč od navedenega strahu, toda strah v njih postaja zaznaven, tudi če se ga ne zavedajo. In prav je, da vsi odgovorni storijo vse, da se ta strah ne prevesi v kaj slabšega, vsi odgovorni, ker pač občutek ogroženosti, ki preveva ljudi, sam po sebi še ni nevaren, nevaren postane, kadar ga izrablja politika, visoka politika, mu pričenja streči in na njem graditi svojo moč. Tedaj ta strah postane napaden in prekine dialog z vsako drugačnostjo, z vsakim "tujcem", z vsako drugo kulturo in civilizacijo, se zapre vase, zida zidove, zapira meje in ukinja vsakršno odprtost. In nad vsem tem bi se morala Evropa zamisliti ter s svojimi najvišjimi institucijami storiti vse, da bi zajela naraščanje strahu in odpravila občutek ogroženosti. Ta cilj pa bi moral biti pred očmi tudi na vseh drugih ravneh, celo na tistih najbolj lokalnih: povsod si je mogoče prizadevati za dialog in odprto sožitje, povsod je mogoče dati svoj delež za uveljavitev umirjenih čutenj in razumevajočega sobivanja z vsemi.

Janez Povše

Na dnu...

POGOVOR Aljoša Jarc in Simon Koren o skupini Prihodnost

“Glej naprej, glej v prihodnost”!

Prejšnji teden je skupina Prihodnost iz Goriške na zaključni družabnosti z navdušenjem nad svojimi uspehi sklenila prvo leto delovanja. Skupina se želi ukvarjati s politiko, a tudi s kulturo, športom, zabavo in še čim. O tem, katere cilje in načrte ima, smo se pogovorili z odbornikoma Aljošo Jarcem in Simonom Korenom. Prvi je dal zamisel za nastanek skupine, drugi pa je bil izvoljen za tajnika, oba pa veljata za stebra skupine, ki ima za moto “Glej naprej, glej v prihodnost”!

Kdaj so nastali zametki skupine? Kdaj je sploh nastala in katera so bila glavna srečanja doslej?

Jarc: O mladinski sekciji Slovenske skupnosti smo razmišljali že leta 2006, ko smo se vrnili iz izleta v Bruselj, ki ga je organizirala SSK. Resneje smo se lotili dela lani jeseni, potem ko smo se tudi pogovorili s predstavniki stranke na Goriškem. Približno v istem času je nastala tudi skupina Mladi za mlade na Tržaškem. Prvih pet koordinatorjev naše skupine, t. j. Matevž Čotar, Simon Koren, Jurij Klanjšček, Gregor Nanut in jaz smo imeli prvo programsko sejo. Bili smo navdušeni, tako smo začeli prirejati srečanja. V božičnem času smo organizirali družabno srečanje z aperitivom, meseca marca pa srečanje za Luigio Negro. Aprila smo bili na deželnem kongresu Mladih Slovenske skupnosti, na katerem sem bil izvoljen za deželnega predsednika, Tomaž Špacapan pa za tajnika; v odboru imamo skupno dvanajst mladih. Kongres naše goriške skupine Prihodnost pa je bil 10. maja, ki je bil za nas ogromen uspeh. Odtlej smo imeli že precej stikov z drugimi strankami, srečanje na Koroškem, predali smo namenu našo spletno stran www.prihodnost.eu.

Koren: Mene so klical novembra lani in mi rekli, da bi želeli že 5. novembra imeti ustanovno sejo. Zdelo se mi je pregodaj, saj smo potrebovali več časa, da bi se sploh spoznali med sabo. Zato smo kot datum te seje določili 10. maj; bil je velik uspeh glede števila udeležencev, pa tudi z organizacijske strani.

Pred leti je že obstajala mladinska sekcija SSK...

Koren: Zadnji točni podatki o mladinski sekciji SSK segajo v leto 1997. Na sedežu stranke v Gorici smo našli nekaj dokumentov, in zapisov. Našli smo tudi nekaj vabil iz kasnejše dobe, toda nič pomembnejšega.

Torej: mladi in politika. Zakaj?

Koren: Politika je izraz, ki mi ni všeč. Naša skupina se je rodila, da bi združila mlade in jim pokazala, da nam samo enotnost lahko nudi možnost doseči večje rezultate. Politika je sredstvo za doseg rezultatov. Ta izraz pa danes mladim v glavnem ni všeč, ker v politiki vidijo nekaj “umazanega”, gotovo ne čistega. Mi se ne ukvarjamo s politiko; ukvarjati se želimo s preživetjem slovenske narodnostne skupnosti v Italiji. Izziv nam je to, ne pa politika.

Jarc: Dokaz za to, da se ne ukvarjamo s politiko, je tudi dejstvo, da nihče od nas ni kandidiral na zadnjih volitvah.

Koren: Nudili smo le našo podporo. V primeru kandidature Borisa Pahorja za evropske vo-

litve in trem kandidatom SSK v slovenskih občinah na Goriškem je prišla res iz srca.

Na katerih načelih slo- ni skupina Prihodnost?

Koren: Mi govorimo o našem poslanstvu: združiti mlade v naši manjšini. Zavedamo se, da to je težko, zelo težko. Vemo tudi, da nam verjetno ne bo uspelo v naslednjih desetih letih. Klima nam danes ni prav naklonjena. Imamo tudi cilje, ki so zelo konkretni in bodo zaznamovali naše delovanje v naslednje petletje: organizirali bomo kulturna in športna predavanja ter srečanja. V naslednjem letu imamo na sporedu dva glavna projekta. Prvi je politična akademija: vsem mladim, ki jih to zanima, bi radi nudili osnove komunikacije, političnega življenja in javnega nastopa, kar jim bo lahko služilo v šoli, nato v službi in družbenem udejstvovanju. Šlo naj bi za sklop predavanj, prvo leto naj bi jih bilo šest. Tako bi formirali nove kadre, hkrati pa tudi nudili priložnost osebnega izobraževanja in kulturne rasti posameznikom. Drugi projekt zadeva navezovanje stikov in boljše spoznavanje drugih evropskih manjšinskih skupnosti. Skušali bomo priti do primernih evropskih sredstev iz namenskih skladov, da bi lahko po različnih državah spoznali druge manjšinske skupnosti. To naj bi bila tudi nekaka nagrada odbornikom, ki verjamejo v naš projekt.

V vsem tem želite presegati ideologije in dokazati, da je združitev mladih res možna...

Koren: Ko bi v to ne verjeli, bi danes ne bili tu. Že dejstvo, da je bilo na našem kongresu 35 mladih, je bil jasen dokaz, da je ideja dobra in da je bila mladim všeč.

V zadnjih letih je SSK z nekaterimi kandidati dokazala znatno širino in potrdila željo, da bi bila zbirna stranka vseh Slovencev v naši deželi, čeprav še vedno trka ob nezaupljivost. Imate občutek, da je v pripadnikih vaše generacije večja želja po združevanju?

Koren: Starejše generacije gledajo predvsem na preteklost in zato so verjetno bolj obremenjene z njo. Mlajše generacije bolj zanima prihodnost, čas, ki je še pred njimi; to, kar lahko načrtujejo, zgradijo, dosežejo. Če nam bo uspelo uresničiti to, kar imamo v mislih, bomo prispevali k združevanju pripadnikov naše manjšinske skupnosti. Če je sedaj še vedno ločena, upamo, da bo vsaj v prihodnje bolj kompaktna in enotna.

Jarc: Pogled mladih je različen, saj osebno niso doživeli časov hudih ideoloških kontrapozicij. Zavedati se moramo, da nas itak ni veliko; če ne bomo iskali skupnih točk in se bomo šele naprej ločevali, se bo zgodilo ne le to, da ne bomo dosegali nobenega rezultata, temveč tudi to, da nas ne bodo jemali resno ne Italijani ne Slovenci iz matične domovine. To pa bi bilo res žalostno. Že več časa se dogaja, da našo manjšinsko skupnost predstavlja pretirano

Foto DPD

število predstavnikov, od katerih nima nihče take moči, da bi lahko bil predstavnik manjšine v pravem pomenu besede, tako da bi le-ta imela kaj več teže.

Vaš cilj je torej združevati mlade s kulturo, športom in zabavo, berem na vaši spletni strani.

Koren: Prejšnji teden smo v Števerjanu organizirali družabnost ob koncu sezone. Ob kozarčku dobrega briškega vina smo potegnili črto pod tem, kar smo naredili v prvem letu. Prva faza se je končala: našli smo ime skupine, postavili na noge strukturo, odbor, izdelali smo spletno stran, premislili marketinške poteze in še kaj. Tako smo se tudi med sabo spoznali in postali v širši javnosti bolj vidni. Vedno več ljudi ve, da obstajamo. Zdaj je pred nami druga faza, bolj konkretna, v kateri želimo organizirati kulturna in izobraževalna srečanja, okrogle mize. Poslušati želimo vse mlade, razumeti in spoznati različne zorne kote. Nimamo arogance, da bi bili zaverovani izključno v svoj prav. Mislimo, da moramo prisluhniti vsem in razumeti razloge njihovih stališč. Samo tako bomo lahko prišli do skupnih točk in začeli dosegati rezultate.

Desetega maja smo organizirali turnir v odbojki in nogometu. Presenetila me je prisotnost ljudi na tem srečanju, saj je njihovo število preseglo naša pričakovanja. Naši ljudje očitno radi sprejemajo take novosti, zato jih bomo v podobni obliki še prirejali. Zanimalo bi nas tudi organizirati predavanja oz. srečanja glede delov manjšine, ki jih verjetno poznamo manj. Mislim zlasti na Rezijo, Benečijo, Tersko in Kanalsko dolino. V taki mladinski sekciji danes ne moremo niti mimo predavanj o ekonomiji in politiki. To bo za nas poseben izziv, saj bomo pri tem morali prisluhniti obema “realnostima” naše manjšine.

Kaj pa je projekt Moč združitev?

Koren: O njem govorimo na spletni strani. To je projekt, ki nas bo povezoval in zaznamoval naše delovanje v naslednjih letih. O tem bo torej še govor.

Jarc: Ne pričakujemo rezultatov v kratkem roku. Če pa bomo delali dobro še naprej, smo prepričani, da bomo srednje ali dolgoročno le kaj dosegli.

Koren: V teh letih želimo ustvariti temelje, bazo. V odboru

imamo študente, tudi še mladoletne, ki bodo ostali dejavni še precej let. Mi se nameravamo čez nekaj let umakniti; naša želja je bila nastaviti strukturo in osnove tistim, ki bodo prišli vsaki in se bodo ukvarjali s problematikami naše skupnosti v prihodnje.

Katere so podobnosti in razlike v ciljih in delovanju goriške skupine Prihodnost in tržaške Mladi za mlade?

Jarc: Problematike v dveh pokrajinah so različne. Na Goriškem imamo pred sabo krajevno stvarnost, to pa še ne pomeni, da smo zaprti, ampak se oziramo tudi širše. Na probleme v naši pokrajini iščemo primerne rešitve. Tržaška ima drugačne probleme znotraj slovenske stvarnosti, pa tudi v odnosu Italijanov do Slovencev. V Gorici nimamo večjih problemov z večinskim narodom, kar pa se v Trstu še dogaja, kjer je prisotnost skrajno desničarskih strank bolj zakoreninjena in močnejša.

Koren: Člani skupine Mladi za mlade so povprečno starejši od nas, zato morda tudi gledajo na stvarnost z drugačnimi očmi. Vsaka od obeh skupin ima svoj odbor, povezuje pa nas deželni odbor. Ta ima cilj ustanoviti mladinsko sekcijo na Videmskem; za to se zavzema predvsem tržaška sekcija, ki ima že nekaj stikov. Vsaka skupina ima tudi svojo vizijo in svoje cilje. Naši tržaški prijatelji

dajejo več pozornosti kulturnim srečanjem, kot je bilo nedavno s pisateljem Borisom Pahorjem.

Jarc: Oni so tudi aktivno bolj sodelovali v sodeleženi v politiki, saj je bil Tomaž Špacapan izvoljen kot občinski svetovalec v Zgoniku. Pri nas sem najstarejši jaz, letnik 1987. Naša predsednica Noemi Cristiani še nima 20 let, tri ali štiri odborniki so še mladoletni. Velja nenapisano pravilo, da

smo člani mladinske sekcije lahko stari največ 30 let. Ne želimo biti osredotočeni na osebe, ampak na skupino in naše cilje. Vrata so odprta vsem!

Koren: Glavni del odbora bi radi prenovili čez dve leti, tako da bo sekcija ostala res mlada in sveža. Že sedaj mislimo, kdo bo lahko postal za nami predsednik, tajnik itd. Mislim, da so prejšnje mladinske sekcije SSK propadle prav zato, ker ni bilo mladih, ki bi prevzeli mesto tistih, ki so iz mladinske sekcije prešli v stranko.

Nedavno ste tudi predstavili zanimiv dokumentarec z naslovom Manjšina danes. Kakšno je stanje slovenske manjšine v deželi FJK v vaših očeh?

Koren: Manjšina je zdrava, ima dobre temelje. Sloni na fantastičnih ljudeh, ki smo jih res številne spoznali pri delu. Naša manjšina ima možnost se razvijati in rasti; do tega bo prišlo, če bodo ljudje razumeli, da lahko le skupaj dosežejo dobre rezultate. Zgledovati bi se morali po Južnotirolski ljudski stranki, za katero glasuje 95% južnih Tirolcev. Dorfmann so izvolili v Evropski parlament, to tudi z našo pomočjo. To pri nas - žal - še ni možno. Kdaj bo do tega prišlo? Dvomim, da bodo do tega prišle starejše generacije. Mislim, da mlajši rod lahko to prej razume.

Manjšino smo predstavili kot nekaj dinamičnega, kar se stalno spreminja in raste. V to tudi

verjamemo. Upamo, da bomo lahko tudi sami prispevali, da bi rastla še hitreje. Smo raznoliki, na dan prihaja veliko idej, veliko ljudi želi prispevati svoj delež. Na tem moramo graditi našo prihodnost.

Jarc: Iz tradicije vemo, da se še najbolj združujemo v društvih. Težko je najti narod, ki bi imel tako bogato društveno delovanje. Vsaka vas ima vsaj eno društvo, če ne več. Pomembno je se srečevati, gojiti odnose, skupaj delati.

Koren: Javno bi se rad zahvalil vsem, ki so sodelovali pri uresničitvi dokumentarca: avtorjem besedila, Martinu Simčiču, ki nam je posodil videokamero, osebam, ki smo jih intervjuvali, svoji mami, ki nam je dala na razpolago avtomobil, in vsem drugim, ki so nam pomagali. To, kar smo storili, smo dosegli s pomočjo vseh.

Kako je nastal dokumentarec?

Koren: Delo je bilo dolgo. Ideja je nastala konec januarja. Na 5-6 sejah, ki so se zavleklo globoko v noč, smo zbrali material in ideje. Osrednje sporočilo je bilo pripadnost manjšini. Nato smo šli na teren. Ni manjkalo problemov; pot do Rezije je bila npr. prava pustolovščina, saj tam doslej še nismo bili, po poti smo našli na plaz itd.

Se srečujete redno?

Koren: Z Aljošo se slišim vsak dan.

Jarc: Tudi po večkrat...

Koren: Odbor pa se srečuje vsaka dva ali tri tedne. Ko je bilo treba o čem odločiti, smo to delali vedno skupaj. Lepo je tudi to, da člani vedno radi prihajajo na seje.

Kako pa je nastala spletna stran www.prihodnost.eu?

Koren: Izdelal in uredil sem jo jaz. Mislim, da odraža naš pogled na manjšino. Osnutke smo zbrali meseca decembra, nato smo imeli nekaj težav z imenom domene. Portal je inovativen: uvedli smo web-iv, ki deluje dobro. Objavili smo že poročila s potovanja v Celovec, nato dokumentarec, razne “backstage”, v načrtu imamo še pogovore itd. Kdor ima kakšno idejo, lahko najde prostor na naši spletni strani. Tudi novice delujejo dobro, objavljamo pa tudi različne fotografske posnetke.

Kaj pa logotip, ki ga imate tudi na majicah?

Koren: Izdelali smo ga skupaj z odborom. Posvetili smo mu dve seji. Na računalniku smo zarisali stilizirano slovensko zastavo na modrem ozadju, ki velja tudi za barvo Evrope. Zastava simbolizira pot, ki se odpira proti neskončnosti. In gre v smer prihodnosti.

Danijel Devetak

Tiskovno sporočilo deželnega tajništva Stališče Slovenske skupnosti o referendumu

Evropske in upravne volitve so že za nami, čaka pa nas še ena volilna preizkušnja, ki zadeva referendum o spremembi sedanjega državnega volilnega zakona. Referendum postavlja volivkam in volivcem tri vprašanja, ki postavljajo pod vprašaj obstoj povezav med različnimi listami tako v poslanski zbornici (1. glasovnica) kot v senatu (2. glasovnica). To bi posledično tudi zvišalo vstopni prag. Tretja glasovnica pa zadeva možnost, da se isti kandidat pojavi v več okrožjih.

Ko bi na referendumu dosegel

predvideni kvorum in bi ob tem prevladal DA, bi se tega okoristile le največje stranke, manjšim pa bi se v marsikaterem primeru dokončno zaprla vrata v parlament. Slovenska skupnost ocenjuje, da bi pozitiven razplet referenduma dodatno poslabšal itak zelo slab zakon, ki so ga bili sami predlagatelji svojčass označili za svinjarijo (it. porcata, od tu vzdevek zakonu porcellum). Kot znano, je veljavni vsedrjavni volilni zakon za parlament med drugim izničil možnost odajanja preferenčnih glasov in s tem prepustil največjim

strankam skoraj neomejeno oblast, da po svoji uvidenosti določijo imena bodočih parlamentarcev preprosto s tem, da jih uvrstijo

više ali nižje na kandidatno listo. Volilni zakon ne predvideva nobene norme, ki bi olajšala izvolitev v parlament predstavnikov priznanih narodno-jezikovnih manjšin. Že to je v nasprotju z duhom ustave in določili zaščitne zakonodaje.

Slovenska skupnost zato ocenjuje, da ni razlogov, ki bi narekovali pritrdilen glas nedeljskemu referendumu. Zato slovenskim volivkam in volivcem svetuje, da se referendumu ne udeležijo ali pa da razveljavijo vse tri glasovnice in s tem potrdijo nasprotovanje krivični volilni zakonodaji!

Humanitarna pobuda

Projekt Bicikel na srednji šoli Ivan Trinko

V letošnjem šolskem letu je potekal na šoli Ivan Trinko projekt Bicikel v sodelovanju s škofovskim misijonskim uradom, ki ga vodi g. Baldas. Včasem prostoru v drugem nadstropju, ki je služil tudi za delavnico, so učenci popravili nekaj starih koles, ki jih je posredoval misijonski urad in in ki bo ravno tako poskrbel za predajo koles otrokom v nerazvitih državah, v Afriki ali Romuniji. Učenci so orodje prinesli z doma. Šola jim je nudila nekaj denarja za nadomestne dele. V zvezi s tem so izvedli na šoli vprašalnik o navadah in o uporabi kolesa pri učencih. Iz vprašalnika je bilo razvidno, da se učenci premalo poslužujejo tega prevozne-

mo 21 jih je izjavilo, da prihaja v šolo s kolesom. Z avtobusom ali z avtom prihaja v šolo 141 dijakov, to je 87% vseh učencev na šoli.

Na vprašanje, kolikokrat v enem mesecu uporablja kolo, je približno 49% učencev odgovorilo, da si privoščijo kolo le ob koncu tedna, le 31% vsak dan; 20% dijakov je izjavilo, da prime za kolo le trikrat ali štirikrat mesečno.

Na vprašanje, katera prevozna sredstva uporabljajo starši pri odhodu z doma, je 141 (to je 87%) učencev v anketi odgovorilo, da večina uporablja le avtomobil. Samo 19 učencev je odgovorilo, da poleg avtomobila včasih uporabljajo tudi kolo. Na šolo je aprila prišel predavatelj profesor, pisatelj in kolesar Emilio Rigatti. Govoril je in pokazal diapozitive o svojih potovanjih s kolesom po Sloveniji, Italiji, Turčiji in po Južni Ameriki.

Karlo Nanut

ga sredstva, in čeprav je kolo zelo ekološko in zdravo, je med nami še veliko predhodkov. Na šoli Ivan Trinko je 162 dijakov in sa-

večina uporablja le avtomobil. Samo 19 učencev je odgovorilo, da poleg avtomobila včasih uporabljajo tudi kolo.

Na šolo je aprila prišel predavatelj profesor, pisatelj in kolesar Emilio Rigatti. Govoril je in pokazal diapozitive o svojih potovanjih s kolesom po Sloveniji, Italiji, Turčiji in po Južni Ameriki.

Karlo Nanut

Vsakoletna pobuda slovenske Karitas

Začenja se akcija za nakup šolskih potrebščin

Slovenska Karitas pred koncem šolskega leta začenja z dobrodelno akcijo Otroci nas potrebujejo - za pomoč otrokom, ki potrebujejo šolske potrebščine. Kot poroča STA, bodo zbrana sredstva namenili pomoči več kot 6500 osnovnošolcem, ki jim starši zaradi težkih okoliščin ne morejo zagotoviti pogojev za šolanje. S sredstvi, zbranimi v akciji, ki bo potekala do konca poletja, bodo prejemniki deležni različnih oblik pomoči, od zvezkov, bonov ali naročilnic za šolske potrebščine in tudi pomoči pri plačilu šole v naravi. Po pomoč v poletnih mesecih se lahko družine v stiski obrnejo na Škofijsko Karitas, ki pomoč tudi realizira.

Zbiranje sredstev sicer poteka preko nakazila na transakcijski račun Slovenske Karitas, ki je minulo leto 23.608 otrokom tako razdelila 670.000 evrov pomoči. Večina sredstev je zbranih z darovi posameznikov, del sredstev pa prispevajo tudi lokalne skupnosti in Fundacija invalidskih in humanitarnih organi-

zacij.

Hkrati na Karitas že peto leto zapored poteka tudi akcija Za družine s petimi ali več otroki - delovni zvezki brezplačno, ki so se ji letos pridružile založbe Ataja, Debora, Didakta, i2, Modrijan založba, Založba Rokus Klett ter založba Tangam. Omenjene založbe družinam s petimi in več

Karitas pa je poleg zbiranja sredstev s položnicami tudi letos pripravil posebno spodbudo za otroke z naslovom Pokloni o solidarnosti in o stiskah, ki jih doživljajo njihovi vrstniki, ter zbirajo zvezke zanje. Otroci v zvezek, ki ga podarijo, vložijo tudi razglednico s sporočilom otroku, ki

otroki brezplačno poklanjajo osnovnošolske delovne zvezke. Vlogo za pomoč lahko družine vložijo do 17. julija. Minulo leto je tovrstno pomoč v vrednosti 20.000 evrov prejelo 532 slovenskih osnovnošolcev iz 209 družin, je pojasnil Jože Rovtar s Škofijske Karitas Ljubljana.

bo zvezek prejel. Na pobudo se je doslej odzvalo okoli 175 slovenskih osnovnih šol. Akcija bo potekala do konca poletja, v tem času pa poteka tudi zbiranje zvezkov z SMS sporočili s ključno besedo Karitas na 1919. S poslanim sporočilom darovalci darujejo en evro.

Duhovniki pomagajo vsem. Pomagaj vsem duhovnikom.

Vsak dan 38.000 škofijskih duhovnikov oznanja evangelij ljudem po župnijah ter nudi miloščino, tolažbo in upanje. Da bi lahko nadaljevali s svojim poslanstvom, potrebujejo tvojo pomoč, in sicer dar za vzdrževanje duhovnikov. Darove prejema Osrednji institut za vzdrževanje duhovščine in jih razdeli med vse duhovnike, predvsem tiste, ki delujejo v najrevnejših skupnostih in lahko torej računajo na radodarnost vseh ljudi.

Dar za naše duhovnike. Podpora mnogim koristi vsem.

Darujete lahko na 4 načine:

- z nakazilom na poštni tekoči račun št. 57803009
- s kreditno kartico: v sklopu mreže CartaSi s klicem na brezplačno številko 800.82.50.00
- z bančnim nakazilom v najpomembnejših italijanskih bankah
- neposredno na Institutu za vzdrževanje duhovščine v vaši župniji.

Dar je odtegljiv:

Kdor želi, lahko pri izračunu davčne osnove za izračun davka od dohodkov fizičnih oseb IRPEF in njegovih dodatkov odtrga od svojih skupnih dohodkov darove, nakazane Osrednjemu institutu za vzdrževanje duhovščine, do maksimalnega zneska 1.032,91 evrov na leto.

Naknadne informacije na spletni strani www.offertesacerdoti.it

Odprtje in blagoslov madžarske kapelice pri Vižintinih

Spomin na prvo svetovno vojno naj bo danes spomenik miru!

Madžarska kapela pri Vižintinih je v prejšnjih tednih vzbudila veliko pozornost krajevne javnosti, še več pozornosti pa ji je bilo namenjeno v mednarodnih krogih. Kapelico, ki so jo leta 1918 zgradili madžarski vojaki ob koncu prve svetovne vojne, so po dobrih devetdesetih letih v petek, 29. maja, z blagoslovom predali namenu. Madžarskim vojakom je namreč takrat ni uspelo blagosloviti, ker jih je "prehitel" konec vojne.

Na doberdobskem Krasu je med prvo svetovno vojno padlo 8 tisoč madžarskih vojakov. Doberdob je zato ostal močno vtisnjen v spominu vseh, ki so na naši planoti izgubili drage. Tako si lahko razlagamo neverjeten odmev, ki ga je imel blagoslov kapelice pri Vižintinih v Budimpešti. Na slovesnost, v petek, 29. maja, so se pripeljali visoki madžarski dostojanstveniki z madžarskim predsednikom republike Laszlo Solyomom na čelu. Iz Madžarske sta se v doberdobsko občino pripeljala dva avtobusa. Veliko Madžarov pa je dospelo tudi s kombiji in z osebnimi avtomobili. "Doberdob ima v zgodovinskem spominu vseh Madžarov prav po-

seben pomen. V soških bitkah je umrlo 100 tisoč madžarskih vojakov. Neizprosno hribovito kraško območje vojakom ni nudilo nobenega zavetja razen naravnih jam ali tistih, ki so jih 'izkopali' s pomočjo dinamita", je v svojem nagovoru podčrtal madžarski predsednik, ki je obenem podčrtal, da so na doberdobskih gmajnah padli tudi vojaki številnih drugih narodnosti in da ima zato Doberdob velik pomen tudi za vse ostale narode, ki so se tukaj borili. Predsednik Solyom se je zahvalil tudi fundaciji Szecheny, ki je v sodelovanju z organizacijo Amici dell' Isonzo, kapelico obnovil.

Sama kapelica pri Vižintinih ima zelo zanimivo zgodovino. Madžarski vojaki so jo postavljali, ko je bilo vojne že skoraj konec. Tako, kot je poudaril sam madžarski predsednik v svojem govoru, so vojaki, ki so pogrešali svoj dom, poimenovali poti na do-

berdobskem Krasu z imeni ulic iz domačih krajev. Za duhovno uteho in da bi se počutili bližje domu, so zgradili tudi kapelico, ki pa je niso blagoslovili, ker je bilo med tem vojne konec. Po prvi svetovni vojni je bila kapelica pri Vižintinih brez strehe. Dogra-

dil jo je domačin, lastnik zemljišča, na katerem še danes stoji kapelica. Namembnost kapelice je bila dolga leta spremenjena: lastnikova družina je objekt madžarskih vojakov spremenila v senik. Blagoslov kapelice je potekal z različnimi obredi. Katoliški blagoslov je podelil goriški nadškof msgr. Dino De Antoni, grškokatoliški obred je vodil škof Pietro Filippo Kocsis, kalvinistični blagoslov je prišel iz rok škofa Geze Erdelza, prisoten pa je bil tudi vojaški kurat Laszlo Biro. Svečanosti v Vižintinih so se poleg madžarskega predsednika udeležili tudi vidnejši zastopniki slovenskih in italijanskih oblasti. Slovensko vlado je zastopal sekretar na ministrstvu za obrambo Uroš Krek, italijansko pa goriška prefektnja Maria Augusta Marrosu. Prisotna sta bila tudi deželni predsednik Renzo Tondo in predsednik goriške pokrajine Enrico

Gherghetta. Uvodni nagovor je imel doberdobski župan Paolo Vizintin, ki je poudaril pravni pomen obnove in odprtja kapelice za vse narode, ki so se na območju Doberdoba bojevali pred devetdesetimi leti.

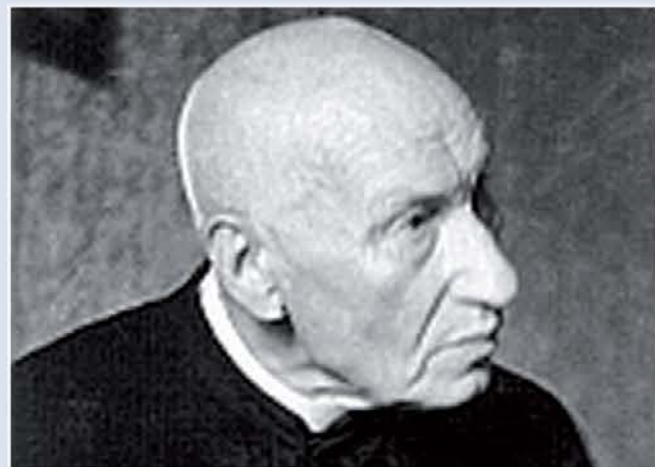
AČ

Kratke

Sklep škofijskega postopka za beatifikacijo msgr. dr. Jakoba Ukmarja

V sredo, 24. junija 2009, ob 12. uri, bodo v škofovi kapeli v Trstu zapečatili zbrano gradivo za Ukmarjev beatifikacijski postopek. Pečatenje gradiva predstavlja uradni in formalni sklep škofijskega dela postopka. Zbrano in prevedeno gradivo bo poslano na Kongregacijo za zadeve svetnikov v Vatikan, kjer ga bo pregledala posebna komisija in o njem napisala tudi nadaljnjo odločbo glede beatifikacije.

V nedeljo, 5. julija 2009, bo slovesen sklep škofijskega dela postopka za beatifikacijo Božjega služabnika msgr. dr. Jakoba Ukmarja. Ob 17.30 bo na pokopališču v Škedenju nad Trstom začetna molitev pri Ukmarjevem grobu, ob 18.00 pa sv. maša v škedenjski cerkvi, ki jo bo daroval tržaški škof msgr. Evgen Ravignani. Beatifikacijski postopek na škofijski ravni sta vodila

postulator g. Dušan Jakomin, dolgoletni Ukmarjev prijatelj in sodelavec, ter predsednik škofijskega sodišča msgr. Ettore Malnati. Pomemben korak k pospešitvi postopka je prinesel tudi Ukmarjev simpozij v Rimu leta 2005, ki je v organizaciji Slovenske teološke akademije v Rimu in Inštituta za zgodovino Cerkve Teološke fakultete Univerze v Ljubljani potekal v slovenskem papeškem zavodu Slovenik v Rimu.

Jakob Ukmar (1878–1971) je bil tržaški duhovnik. Slovenski javnosti je bil poznan predvsem kot tisti, ki si je prizadeval za narodne pravice slovenske manjšine, kot teolog ter kot priljubljen spovednik, duhovni voditelj, pridigar in predavatelj. Ukmarjev obsežen opus poleg izrednega teološkega in pravnega znanja izžareva globoko duhovno življenje in vero, prepojeno z ljubeznijo do slovenskega naroda in s skrbjo za zveličanje duš.

Ob 470-letnici prikazanja Matere Božje na Sveti Gori

Franciškski samostan Sveta Gora vabi v baziliko na Sveti Gori, na slovesnosti ob 470-letnici prikazanja Matere Božje Uršuli Ferligoj.

V soboto, 20. junija 2009, bo ob 19. uri pritrkovanje svetogorskih zvonov s pritkovalci iz župnije Šempeter pri Gorici. Ob 20. uri bo slovesna spominska sveta maša ob 470-letnici in procesija z lučkami.

Bogoslužje bo vodil koprski pomožni škof dr. Jurij Bizjak.

Pri sveti maši (p. H. Sattner: Missa seraphica) sodelujejo:

Marjan Trček, solist - tenorist, Polona Gantar, orgle, Godalni kvartet Allegretto, Župnijski mešani pevski zbor Šempeter (zbiorovodja Ingrid Kragelj).

V nedeljo, 21. junija 2009, bo ob 15. uri pritrkovanje svetogorskih zvonov s pritkovalci iz župnije Kanal ob Soči. Ob 16. uri bo osrednja svečanost s slovesnim bogoslužjem, ki ga bo vodil koprski škof msgr. Metod Piriš.

Pri sveti maši (A. Rihovsky: Missa Ioretta) sodelujejo: Jana Hvala, solistka - sopranistka, Mirjam Furlan, orgle, hornistki Neža Ipavec in Doroteja Benedejčič, Komorni orkester Nova, Mešani pevski zbor Jože Srebrnič Deskle; dirigira: Adela Jerončič.

21. romanje treh Slovenij na Svete Višarje

Rafaelova družba in Zveza evropskih izseljenskih duhovnikov vabita v nedeljo, 2. avgusta, rojake iz zamejstva, zdomstva in domovine, naj poromajo na Svete Višarje. Pešpot bodo začeli ob 8. uri ob vznožju gore nad Žabnicami, od koder se bodo ob premišljevanju križevega pota skupaj povzpeli k priljubljeni romarski cerkvi Matere Božje. Kdor želi, ima za vzpon na voljo žičnico. Ob 10.30 bodo prisluhnili predavanju etnologa in sociologa Silvestra Gabrščka z naslovom Kje so meje? Slovesno mašo bo ob 12. uri ob somaševanju izseljenskih in drugih duhovnikov daroval koprski pomožni škof msgr. dr. Jurij Bizjak. Ob 13. uri bo na ploščadi za cerkvijo kratek kulturni program, ki mu bo sledilo družabno srečanje. Pri programu bo sodeloval Fantovski pevski zbor Dobrova. Srečanje sofinancira Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

Drugi Višarski dnevi mladih: Moje korenine?

Kje so moje korenine? Jih poznam? Me kaj zanimajo? So sploh pomembne? Ali se zavedam bogastva in opore, ki mi ju daje zavest, da sem Slovenec/Slovenka in da imam domovino? Na ta in še na vrsto drugih vprašanj bodo iskali odgovore udeleženci drugih Višarskih dnevov mladih (30. julij – 2. avgust 2009), ki jih na Rafaelovi družbi pripravljajo v sodelovanju s Slovensko katoliško misijo v Münchnu. Tako kot lani bodo spoznavali navade in način življenja mladih Slovencev v domovini in po svetu, izmenjevali izkušnje in poglede na domovino Slovenijo ter njeno bogato kulturno in versko zakladnico ter poglede na "novo domovino" Avstralijo, Argentino, Ameriko, Švedsko... Vse to pa bodo popestrili z zanimivimi gosti, s hribolazenjem, ogledom Kanalske doline in pletenjem prijateljstev.

Ker je število udeležencev omejeno na 15, pohitite s prijavo (do 30. junija na rafaelova.druzba@siol.net), da zagotovo ne zamudite, saj bo zanimivo, veselo in sproščeno!

Duhovna priprava na romanje v Lurd

Harmonija v služenju

Na binkoštni dan, 31. maja, smo se sestre Unital-si-ja zbrale na vsakoletnem srečanju, da se duhovno pripravimo na romanje v Lurd. Letošnje geslo je bilo Harmonija v služenju.

Dan smo začele z molitvijo. Zbrale smo se pri sv. maši v cerkvi sv. Justa v Gorici. Skupaj s tamkajšnjimi verniki smo opravile nedeljsko bogoslužje. Nato smo se razdelile v dve skupini. Prva skupina je šla v dom "S. Giusto" in pomagala nahraniti tamkajšnje bolnike, druga pa je pripravljala mize z raznovrstnimi dobrotami, ki smo jih same prinesle. Ko so se prve vrnile, smo imele skupno kosilo. Vse smo bile dobre volje in veselo smo kramljale, tako kot samo ženske znajo.

Drugi del dneva smo začele s poslušanjem glasbe, ki jo je na harfo z veliko spretnostjo izvajala Ester Pavlič. Očarane smo sledile sporedu, ki ga je izvajala samo za nas. Ob zvokih čudovitega glasbila smo se sprostile

in vsaka na svoj način uživale ob glasbi. To je bil samo uvod v drugi del popoldneva, kjer nas je čakalo delo in razmišljanje v skupini. Mentorke tega programa so nam ponudile še moderno glasbo, ki ji pravijo rap; izvajale so jo preko računalnika.

Hotele so vzbuditi v nas čudne občutke. Ob prvi glasbeni zvrsti smo se sprostile, ob drugi pa vznemirile, čeprav je bila tudi to glasba. Isto se dogaja z nami. Glasba je del našega življenja.

Lahko nas pomirja ali vznemirja, navdihuje, tolaži, kratkočasi, nam dela družbo ali celo obuja spomine. Tudi utripanje našega srca je lahko glasba. Odvisno je, kako se mi počutimo.

Tako je tudi v našem služenju v Lurdu ali doma. Lahko smo harmonični, spoštljivi ali pa vznemirjeni in ošabni, tako da večkrat ranimo prav tistega, ki nam je blizu. Tudi v zboru ali v orkestru vsakdo igra na različen instrument, pa vendar vsi igrajo isto glasbo, da se melodija razlije v harmonijo. Če kdo pogreši, takoj slišimo, da je nekaj zaskripalo. Takšni smo tudi mi. Vsakdo je različen in vsak na svoj način podaja služenje, a rezultat mora biti isti: harmoničen. Naše strune moramo tako nategniti, da se ujema z ostalimi in izvajajo isto melodijo. Tudi poslušanje nas uaja v to harmonijo. Ko nam bolniki razkrivajo stiske, moramo biti občutljivi in jih

poslušati v tišini. Vse to je lahko glasba za naše srce. Zato moramo biti vedno razpoložljivi in sočustvovati moramo z njimi, jim biti na razpolago. Seveda ni lahko! Treba je vaditi in vaditi, da vsakdo lahko brezhibno igra na svoj instrument. Kakor imajo v orkestru dirigenta, ki jih vodi, tako ga imamo tudi mi: naš dirigent je Bog! V njem dobivamo moč, pogum in harmonijo. Samo tako bo naša glasba zvenela kot zvoki harfe in violine. Zato se srečujemo in vadiamo naš odnos do bližnjega z vsakoletnimi srečanji.

Popoldan smo končale z Zdravo Marijo in s pesmijo Zvonovi zvonijo. Z zadovoljstvom je vsaka odnesla domov košček razmišljanja o svoji harmoniji.

N.J.

Pri Slov.I.K.-u so objavili razpisa za programa Ekstra in Multi v študijskem letu 2009-2010

S ponudbo za dijake in študente do celovite izobrazbe bodočih kadrov naše skupnosti

Na Slov. I. K. -u so v preteklih dneh objavili dva razpisa za programe, ki bodo stekli v letu 2009/2010. Prvi od dveh je Multidisciplinarni program, ki bo potekal tokrat že peto leto in je namenjen univerzitetnim študentom. Drugi pa je program Ekstra, ki se bo prihodnje leto izvajal prvič; ta je namenjen dijakom višjih srednjih šol in ga Slov. I. K. izvaja skupaj z Dijaškim domom Simona Gregorčiča. Oba programa ponujata dodatno izobraževanje, ki dopolnjuje institucionalno študijsko pot. S tem pridobivajo mladi tečajniki nova znanja, ki smiselno zaokrožajo šolsko oz. univerzitetno izobrazbo, hkrati pa tudi poglobljajo teme, s katerimi so se že seznanili.

“Namen obeh programov je izobraževanje potencialnih prihodnjih kadrov. Poleg sa-

sionalni rasti, na mreženju, usmerjanju in prenosu znanj v prakso”, nam je povedala

Dijaškemu domu smo doslej skrbeli za učence osnovne in nižje srednje šole, na Slov. I.

K. -a pa so izvajali programe za univerzitetne študente in odrasle – osnovali nov program, ki smo ga poimenovali Ekstra”, je dodala Kristina Knez, ravnateljica Dijaškega doma Simona Gregorčiča.

Oba programa bosta poleg redne dejavnosti ponujala tudi druge dejavnosti, npr. tečaje tujih jezikov, krožke, inštrukcije z različnih predmetnih področij in dejavnosti med počitnicami.

V nadaljevanju objavljamo povzetek obeh razpisov. Celotno besedilo je objavljeno na spletni strani www.slovik.org, za informacije pa je na razpolago e-nabiralnik info@slovik.org.

Janez Mencinger, Matejka Grgič in Boris Peric (foto BP)

me izobrazbe v smislu pridobivanja novih znanj je velik poudarek tudi na formaciji: na osebni, študijski in profe-

Matejka Grgič, znanstvena direktorica Slov. I. K. -a. “V tem duhu smo na podlagi skupnih izkušenj – v

Program Ekstra: novost Dijaškega doma S. Gregorčiča in Slov.I.K.-a

Razpis, namenjen bodočim dijakom 1. letnika višjih srednjih šol, je odprt do 21. avgusta

Ekstra je obšolski program, ki dijakom višjih srednjih šol ponuja možnost učenja, dodatnega in dopolnilnega izobraževanja, študijskega usmerjanja in druženja. Od dijakov, ki se vpišejo na program, se pričakuje splošna razgledanost in kulturna osveščenost, zanimanje za aktualne teme, radovednost, želja po osebni in študijski uveljavitvi. Dejavnosti, ki so predvidene po programu, bodo potekale med šolskim letom od ponedeljka do petka v popoldanskem času med 14. in 18. uro. Od 14. do 15. ure bodo dijaki v Dijaškem domu, kjer bodo dobili topel obrok in imeli možnost rekreacije, od 15. do 18. ure pa bodo v prostorih Slov. I. K. -a, kjer bodo lahko sami ali v skupini študirali ob pomoči tutorjev. V tem času bodo imeli dijaki možnost prostega izhoda iz prostorov Slov. I. K. -a in KBcentra, kar jim bo omogočalo, da opravljajo še druge popoldanske dejavnosti. Tutorji bodo dijakom nudili osnovno strokovno pomoč in jih usmerjali pri študiju.

V redne dejavnosti so vključeni še krajši tečaji poslovne komunikacije v slovenskem in angleškem jeziku ter računalništva. Glede na želje in potrebe dijakov bodo lahko med letom organizirane še

individualne ali skupinske inštrukcije z različnih predmetnih področij, tečaji tujih jezikov s pripravo na mednarodne izpite, krožki s pripravo na tekmovanja in različne dejavnosti v času počitnic.

Na program se lahko vpišejo dijaki, ki so opravili 8-letno izobraževanje na osnovnih in nižjih srednjih šolah s slovenskim učnim jezikom v Italiji ter zaključni izpit na eni od nižjih srednjih šol s slovenskim učnim jezikom v Italiji.

Za leto 2009-2010 je razpisanih osem vpisnih mest v prvem letniku programa.

Kandidati morajo izpolnjenjo prijavnico z vso razpisno dokumentacijo oddati do 21.8.09. Prijavnico s prilogami naj kandidati naslovijo na Slov. I. K., Korzo Verdi 51, 34170 Gorica s pripisom: PRIJAVNICA ZA VPIS NA PROGRAM EKSTRA – 1. LETNIK.

Vpisnina za leto 2009-2010 znaša 50 evrov, šolnina, ki krije vse redne dejavnosti, ki so predvidene po programu, pa 2.250 evrov (250 evrov mesečno za 9 mesecev). Razpisani sta dve štipendiji. Vse informacije in razpisna dokumentacija so na spletni strani www.slovik.org.

Multidisciplinarni program za kakovostno kadrovsko rast

Razpis, namenjen univerzitetnim študentom, je odprt do 15. septembra

Multidisciplinarni program za kakovostno kadrovsko rast je triletni ciklični obdiplomski študijski program. Vsak cikel traja po eno šolsko leto, celoten cikel programa se zaključuje v treh letih.

Organizirane oblike študijskega dela, predvidene po programu, so predavanja, seminarji, delavnice, obiski podjetij in druge oblike dela. Te dejavnosti potekajo praviloma med študijskim letom ob sobotah zjutraj, v skupnem obsegu 60 ur.

Poleg tega so po programu za leto 2009/2010 predvidene še dodatne in dopolnilne dejavnosti: tečaj poslovne komunikacije v slovenskem jeziku, tečaj poslovne komunikacije v angleškem jeziku in tečaj računalništva, ki potekajo praviloma med študijskim letom ob petkih popoldne, ter obiskovanje Discover management programa na IEDC-Poslovni šoli Bled (9 dni v mesecu juliju) in delovna praksa.

Na program se lahko vpišejo študenti, ki so opravili maturo na eni od višjih srednjih šol s slovenskim učnim jezikom v Italiji po letu 1999 in še niso

dopolnili 30 let starosti in so vpisani na kateri koli univerzitetni (dodiplomski, magistrski ali doktorski) študij. Od študentov se pričakuje splošna razgledanost in kulturna osveščenost, zanimanje za aktualne teme, radovednost, želja po osebni in poklicni uveljavitvi.

Za leto 2009-2010 je razpisanih petnajst vpisnih mest v vseh treh letnikih programa.

Kandidati morajo izpolnjenjo prijavnico z vso razpisno dokumentacijo oddati do 15.8.09. Prijavnico s prilogami naj kandidati naslovijo na Slov. I. K., Korzo Verdi 51, 34170 Gorica s pripisom: PRIJAVNICA ZA VPIS NA MULTIDISCIPLINARNI PROGRAM – 1. LETNIK. Študenti, ki so že obiskovali Multidisciplinarni program, morajo do 15. septembra potrditi vpis v višji (2. ali 3.) letnik.

Vpisnina za leto 2009-2010 znaša 150 evrov, stroške študija (šolnina bi sicer znašala 3.500 evrov) pa v celoti krije konzorcij. Vse informacije in razpisna dokumentacija so na spletni strani www.slovik.org.

MePZ Obal'ca v Doberdobu

SKD Hrast prireja v soboto, 20. junija, ob 21. uri v občinskem parku (za osnovno šolo) celovečerni zborovski koncert, na katerem se bo doberdobski publiki predstavil MePZ Obal'ca pod vodstvom Tržačanke Aleksandre Pertot. Gre za prvega izmed dveh večerov, ki jih doberdobsko društvo pripravlja v sklopu Dnevov petja in veselja. Splet pesmi, ki jih je koprski zbor izbral za doberdobski koncert, se preliva kot dolgi valovi iz ene melodije v drugo in s pomočjo pestre palete istrskih in drugih tradicionalnih glasbil, med katerimi bomo slišali na primer sopele, mandolino, orglice in še kaj, poustvarja občutek brezmejnosti morja. Gre za čisto nov projekt, ki je vzniknil neposredno iz primorskega okolja, v katerem je zbor nastal in deluje že sedmo sezono. Drugi večer bo na sporedu v četrtek, 25. junija, ob 21. uri na dvorišču pred župnijsko dvorano, ko bo SKD Hrast imel v gosteh kabaretno predstavo Radioaktivni live.

Telovadna akademija AŠZ Olympia Vsi na počitnice!

V četrtek, 4. junija, je v telovadnici športnega združenja Olympia potekala tradicionalna telovadna akademija, letos pod naslovom Vsi na počitnice!, kjer so vsi in izključno pripadniki tega najstarejšega goriškega slovenskega društva pokazali, kaj so se v šolskem letu 2008/2009 naučili. V enournem programu (20 točk) so se najprej predstavili najmlajši predšolski otroci skupine GYM-PLAY pod vodstvom trenerke Damijane Češut in vaditeljice Marije Jussa, Valentine in Eve Kristančič. Na kratko so prikazali potek vadbene ure: segrevanje, spretnostne vaje, poligon in igro. Po nastopu jih je direktor AŠZ Olympia Andrej Vogrič nagradil s knjižico in kolajno Miške Eli, t. j.

Deklice športne ritmične gimnastike pa so na četrtekvi akademiji nastopile kar s petimi skupinskimi sestavami, in sicer vajo z obroči, z baloni, s kiji, duo kij in trakom. V telovadnico so priplesale tudi rdeče pikapolonice. Vse deklice je pripravila trenerka Mija Ušaj Češut ob pomoči vaditeljice Ma-je Devetak in Marije Jussa. Številnemu občinstvu so svoje znanje na najnovejši glasbene hite predstavila še dekleta mlajše, srednje in starejše skupine športnega plesa AŠZ Olympia pod vodstvom trenerke oz. koreografinje Damijane Češut.

Večer se je slovesno končal z nagrajevanji. Andrej Vogrič in tajnica društva Damijana Češut sta najprej izročila pokal ekipi

Foto B. Prinčič

“potrdilo” o preverjanju znanja po programu Nacionalne Sokolske športne šole, v katerem je letos Olympia sodelovala in so ga najmlajši člani društva izpeljali že aprila meseca. Obe starostni skupini orodnih telovadcev sta se predstavili v akrobatskem poligonu, v vaji na drogu ter preskokih čez kozo in kanwas. Pripravila sta jih trenerja Egon Pregelj in Miha Vogrič ob pomoči pomožnih vaditeljic Eve in Valentine Kristančič. Prikaz dela sta pripravili tudi ekipi minivolleyja ter under 12 pod vodstvom trenerjev Ivana Markiča in Mete Okroglič.

Olympie under 12, ki je letos ponovno zasedla 1. mesto na pokrajinski ravni, nato pa še zaslužene kolajne orodnim telovadcem, ki so se konec maja srečali v parterju in kanwasu z Goriškim gimnastičnim centrom iz Nove Gorice.

Za konec so vsi nastopajoči prejeli lepo darilo, za katerega gre zahvala sponzorju večera, t. j. HIT – Universe of Fun iz Nove Gorice, ki je prispeval, da je bil konec sezone 2008/2009 za vse še lepši.

Sledila je seveda še “paštašuta” za vse nastopajoče in prisotne; za to so poskrbeli odborniki društva.

DC

SLOVENSKI IZOBRAŽEVALNI KONZORCIJ

Doberdo e Savogna
Doberdob in Sovodnje

SLOVENSKA KULTURNO-GOSPODARSKA ZVEZA

PS Musicum in DVS Bodeča neža ustvarila prijeten zborovski večer

Pesmi pod lipami zadonele v KC Bratuž pred 200 ljudmi

Foto AC

bliki podarili prijeten in nekoliko neobičajen zborovski večer. Koncert sta organizirala KC Lojze Bratuž in Slovenska zamejska skavtska organizacija iz Gorice. S tem večerom so se skavti želeli spomniti tudi 45. obletnice ustanovitve skavtskega gibanja na Goriškem.

Zbora sta se predstavila s programom, ki je zajemal iz različnih žanrov in kultur. Precej pozornosti je bilo namenjene mladim zamejskim skladateljem. PS Musicum je izvedel Quaggiatovi Kambra in Fila Fila, vrhovske pevke pa Quaggiatovo Zvečer stojim ob oknu ob spremljavi kitarista Micheleja Schincariola in Cergolovo Žejni oleander.

Približno dvesto poslušalcev je v nedeljo, 14. junija, napolnilo dvorišče pred Kulturnim centrom Lojze Bratuž in tako poustvarilo

prijetno scenografijo zelo kakovostnemu glasbenemu večeru z naslovom Pesmi pod lipami. PS Musicum in DVS Bodeča neža – Vrh Sv. Mihaela sta pu-

Poseben pečat so večeru dali zabavni prameni, ki sta ju oba zbora v svojem sporedu zelo dobro naštevala. PS Musicum je tako predstavil posebno izvedbo uverture v opero Seviljski brivec, ki so jo po predlogi znanе skupine King's singers odpele, ne da bi se pri tem posluževale glasbenih instrumentov. Ironično je izzvenela tudi Maca in Feliks, zgodba o mačji ljubezni, ki so jo na notno črtovje spravili Čuki in so jo pri PS Musicum nekoliko priredili. Dekleta so na strune ironije zaigrale v ljudski priredbi Jaz bi rad cigajnar bil, v kateri so besedilo spremljale z ustrezno obrazno in telesno mimiko. V vode lahke glasbe pa so zaplavale s slovensko uspešnico Ne čakaj na maj. Oba zbora sta poslušalcem ponudila tudi zanimiv preizkus ameriške črnske duhovne glasbe z dobro interpretacijo in prepričljivim izvajanjem. Večer so vodili in povezovali skavti, člani Slovenske zamejske skavtske organizacije. Popetstri-li so ga s poezijami in prizorčki. Na voljo so bile tudi priložnosti ne majice, ki so jih skavti pripravili ob svojem jubileju.

AC

Predstavitve knjige Trpko sosodstvo Jožeta Šušmelja v Kulturnem domu

Dobrososedski odnosi so največje jamstvo za uspeh naše skupnosti

Knjiga z naslovom *Trpko sosodstvo* nekdanjega generalnega konzula RS v Trstu Jožeta Šušmelja, ki je pred kratkim izšla pri ZIT v sodelovanju s SKGZ, je za slovensko diplomacijo izjemne važnosti še zlasti v tem trenutku, ko so odnosi sodelovanja med Slovenijo in Italijo skorajda zamrli. Ta in druge zanimive ugotovitve so izšle z bogatega večera, zadnjega v nizu Srečanj z avtorjem, v četrtek, 11. junija, v mali dvorani Kulturnega doma v Gorici. Knjiga s podnaslovom *Nekateri vidiki odnosov med sosednjima državama v obdobju 1946-2001* je po tržaški in ljubljanski predstavitvi doživela svoj krst tudi na Goriškem. Na naslovnici je upodobljen znani mozaik Franka Vecchietta s skupnega goriškega trga, metaforična in pesniška vizija mejnika, ki eksplodira: po eni strani simbol integracije in povezovalja, v luči zadnjih let pa vedno bolj simbol želja, ki se žal ne uresničujejo, kot je bilo pričakovati. Ravnatelj Kulture doma Igor Komel je izrazil posebno zadovoljstvo, ker je bil tokrat v naši sredi domačin in prijatelj vse Goriške, dva mandata župan sosednje Nove Gorice in diplomat, ki je veliko naredil za slovensko narodnostno skupnost v Italiji.

Foto DFD

Predsednik SKGZ Rudi Pavšič je poudaril, da knjiga govori o naši skupnosti in o prizadevanjih za njeno uveljavitev. Krovna organizacija je rada podprla projekt že iz prijateljstva do Šušmelja kot odličnega poznavalca naše problematike, pa tudi zato, ker knjiga nudi celovito sliko slovensko-italijanskih odnosov v naši pretekli zgodovini. Delo želi zato biti poklon prijatelju in diplomatu za njegovo občutljivost in delo, je še povedal Pavšič; dodal je, da bi bila velika škoda, ko bi RS danes ne izkoristila njegovega velikega znanja na tem področju, saj so "dobrososedski odnosi največje jamstvo za uspeh naše narodne skupnosti". Poseben gost goriškega večera je bil nekdanji šef slovenske diplomacije, danes evropski poslanec Zoran Thaler. V 90.

letih je kot slovenski zunanji minister imel "privilegij in priložnost" sodelovati s Šušmeljem. Izrazil je "občudovanje in fascinacijo" nad njegovo knjigo in sploh diplomatskim delovanjem. Thaler je marsikaj zanimivega povedal o obdobju, ko je kot minister romal v Rim in izvajal "metodo intenzivnih stikov", tako da so prinesli na mizo cel kompleks zadev. Tedanji odnosi z Italijo, ki so bili ključni za umestitev Slovenije v EU, so ga močno zaznamovali, je povedal. Zato toliko bolj ceni knjigo, ki je bogato opremljena s podatki in izkušnjami ter nudi poglobljen pogled v zadnjih 60 let meddržavnih odnosov; primerno bi bilo, da bi jo prevedli v italijanščino in morda tudi v angleščino, je rekel. Sploh pa je v

Ljubljani čutiti lakoto in žejo po tako kvalitetni informaciji na tem področju. Thaler je prisotnim med drugim zagotovil, da bo v Bruslju tematika manjšin eno ključnih področij njegovega delovanja.

Avtor je sproščeno - tudi prek živih anekdot - spregovoril o vsebini knjige in se zaustavil pri nekaterih poglavjih, tudi takih, ki se pobježe tičejo Gorice. Zamisel o knjigi mu je prišla l. 1997, ko je imel na veleposlaništvu v Rimu kar nekaj prostega časa in je zato začel tudi iz radovednosti poglobljati dokumente, depeshe, ocene, stališča dveh držav ob konca 2. svetovne vojne do leta 2001. Izogibal se je črno-belemu opisovanju in komentarjem: skušal je prikazati dokumente in dejstva, preseči čustveni pristop in bralcu prepustiti, da si sam ustvari sliko in potegne zaključke. Posebno zanimive so bile njegove besede o sedanjem stanju. Slovensko zunanje ministrstvo, je rekel, se zadnje čase ukvarja skoraj izrecno s Hrvaško, zanemarljivo pa Italijo. Le-ta ima itak drugačno dimenzijo zunanje politike, njen interes je razširjen na velike sile in ves svet, sploh so se vrgli na "gospodarsko diplomacijo", ki ji daje drugačne prednosti. Padec meje med Slovenijo in Italijo je bil pred nekaj leti evforičen, in vendar je iz vsega tega ostalo malo ali nič. "Meja bo še ostala, ker sta tu dve državi in dva različna pravna sistema". Zato je nadvse pomembno spodbujati odnose in sodelovanje med sosedama. / DD

VRH Zaključna prireditev v prostorih osnovne šole

"An buot je blo res komično"

Končno je poletje tu! Čas je, da spravimo vse knjige in zvezke na police, da zapustimo šolske klopi in da se v razigranem vzdušju poslovimo od napornega šolskega leta. Učenci vaške osnovne šole Vrh Sv. Mihaela so tudi letos poskubeli za prijetno presenečenje za starše in prijatelje, in sicer zaključni nastop z naslovom An buot je blo, ki ga je Franko Žerjal z režiserskimi domisljami razgibal in poživil s situacijsko komiko. Mladi Vrhovci so nam v domačem narečju zaigrali pravljico o

vrhovskem posebnežu Etku Mužetku, ki ga že dobro pozna, saj jih je s tem že v začetku šolskega leta seznanila domačinka Marica Brečkova. Poleg tega so nam prikazali, kako so se vrhovski otroci kratkočasili in kako so se nuncе (ženske) srečevale na križišču, se pogovarjale in prišle do zaključka, da je "zmjrn duasti za dilt" in da ima vsaka družina svoj križ. Med šolskim letom so potekale različne dejavnosti. Naj omenim srečanje z umetnikom Faganelom in razstavo v Sovodnjah za sv. Martin, trgatega v vinogradu, obisk gledališča, bazena,

knjižnice ter likovno delavnico z Vesno Benedetič. Učitelji so med šolskim letom poudarili pomen branja kot pomembnega sredstva za spoznavanje jezika in kulture. Pridnim bralcem so podelili zaslužene bralne značke, superbralci pa so prejeli še dodatno presenečenje. Učenci so sodelovali tudi na matematičnem kenguruju z OŠ Peter Butkovič Dumen iz Sovodnj. Nekateri učenci so na tem tekmovanju zasedli prva mesta in so prejeli Vegova priznanja. Iskrena zahvala za čudovito

opravljeno delo gre učiteljem Marku, Marizi in Veri, veroučiteljici in zborovodkinji Alenki, ki je otroke učila stare vrhovske pesmi, harmonikarju Robertu in gospe Adi za kostume. Sledila je bogata zakuska, ki so jo pripravile mame in none. Sedaj pa konec, brezskrbne počitnice nas že čakajo!

Christine Abrami

Obvestilo

Trije goriški diakoni, Mirko Butkovič, Bruno Mollicone in Nadir Pigato, bodo posvečeni v duhovnike v oglejski baziliki v nedeljo, 28. junija, ob 19. uri.

Cestitke

Sredi maja se je Vidu pridružil Jan. Z mladimi starši Lauro in Urošem Zornom se ob rojstvu drugorojenca veselijo domači in sorodniki ter malemu Janu želijo veliko sreče v življenju. Ob izvolitvi za županjo v števerjanski občini čestitajo svoji predsednici Franki Padovan upravni odbor in vsi pri Zvezi slovenske katoliške prosvete.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 19.06.2009 do 25.06.2009)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za

Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 20.00 do 21.00, na soboto ob 15. uri. Spored:

Petek, 19. junija (v studiu Andrej Baucon): Poletni večeri: najboljša domača narodno-zabavna in zabavna glasba turbo dance, vroče novice, zanimivosti in humor.

Sobota, 20. junija (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v beneškem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 22. junija (v studiu Andrej Baucon): Poletni sodobni sound, najboljši svetovni in domači hiti (nekoč in danes), vroče novice, zanimivosti.

Torek, 23. junija (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 24. junija (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Kresovanje na Slovenskem - Izbor melodij.

Četrtek, 25. junija (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: Posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO
EMIL KOMEL in MEDNARODNI CENTER ZA
GLASBO IN UMETNOST ARSATIELIER

SNOVANJA 2009

LIVING

Komel Contemporary Music Ensemble

Sprehod med zvoki in ritmi sodobne glasbe

Vodi Gianluca Jan Sturiale

G. Gershwin, K. Dorham, J. Diorio, B. Mander, J. Hall, K. Eubanks, K. Wheeler

Goriški muzej Kromberk
Petek, 19. junija 2009, ob 20.30

DRUŠTVI JADRO in TRŽIC

vabita na

TRADICIONALNO SVETOIVANSKO KRESOVANJE

Ponedeljek, 22. junija 2009, od 21. ure dalje

Družabni večer z igrami za otroke, glasbo in pesmimi bo potekal na prireditvenem prostoru v Selcah

Ob priložnosti bo tudi nagajevanje najlepših vencev

SLOVENSKI CENTER ZA GLASBENO VZGOJO EMIL
KOMEL in MEDNARODNI CENTER ZA
GLASBO IN UMETNOST ARSATIELIER

SNOVANJA 2009

GLASBA POD CERKVENIM OBOKOM

Nastopajo: Pevska skupina Musicum, Dekliška vokalna skupina Bodeča neža, Šolski trobilni ansambel, Šolski orkester

Cerkev sv. Ivana v Gorici
Sreda, 24. junija 2009, ob 20.30

SKD HRAST

pritreja

DNEVE PETJA IN VESELJA

Sobota, 20. junija, ob 21.00, v občinskem parku (za osnovno šolo): koncert MePZ Obal'ca pod vodstvom Aleksandre Pertot
Večer bo uvedel MePZ Hrast pod vodstvom Hilarija Lavrenčiča

Četrtek, 25. junija, ob 21.00, na dvorišču pred župnijsko dvorano: predstava Radioaktivni live ("odrska" postavitev radijske oddaje Radioaktivni val)

V primeru slabega vremena bosta obe pobudi v župnijski dvorani v Doberdobi z istim urnikom.

Prisrčno vabljeni!

POD POKROVITELSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Kres sv. Ivana

Rajonski svet Štandrež prireja tudi letos kresovanje ob godu sv. Ivana. Gre za starodavno tradicijo, vezano na poletni sončni obrat, ki sega daleč v predkrščanski čas. S tem obredom so naši predniki izražali upanje v boljši jutri in simbolično izganjali zlo, tako kot toplina in svetloba ognja uporabljata temo in mraz noči. V agrarnih skupnostih so ti nadzorovani zunanji ognji služili tudi čisto praktičnemu namenu, namreč sežiganju drv, okleščenih vej in drugega odvečnega materiala. V tem duhu vabi zato Rajonski svet vse vaščane, naj odnesejo vejevje, les in drug material, samo naravnega izvora, na običajno mesto, in sicer na konec ul. Ticino. Kres bo zagorel v torek, 23. junija, ob mraku.

SNG Nova Gorica / Peta abonmajška predstava

Čas, ko so se kresale ideje

V umirjenem okolju pod ugodnejšim vetrom, ki je zavel v vrhovih Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica, je po že v jeseni napovedanem terminu – kot je z zadovoljstvom ugotovil v. d. direktorja Jožko Čuk – vzklila peta, po sili razmer, zadnja predstava v letošnji burni sezoni. Na novogoriškem odru je bilo v četrtek, 28. maja, krstno uprizorjeno delo, ki so ga po dnevnih zapisih iz Tovarišije in Listine Edvarda Kocbeka in Pasijonu po Kocbeku Iva Svetine sooblikovali režiser Sebastijan Horvat,

vih odkritij pobojev v Hudi Jami tvegana in vse prej kot neobremenjujoča zadeva. Vendar mu je trdna etična načela, različne, a odločne misli svetovnonazorsko drugače usmerjenih protagonistov tistega časa, ustvarjalcev par-

pustiti najbližnje in pridobljene udobnosti ter se odpraviti proti tvegane cilju. Točno začrtana trodelna dramska zgradba se začne s prizorom v podzemnem bunkerju, kjer se krešejo mnenja in kjer se snujejo utopi-

ki ga je Horvat vpeljal v dejanje, da bi skozi njegove oči in komentare pripravil gledalca do nekega distanciranega razmišljanja o teh vse prej kot še dandanes razvoznih dogodkih. To po svoje enigmatično figuro je z dognanimi

interpretativnimi otenki kleno izrisal Ivo Barišič. Protagoniste pa so živo opisali Uroš Fürst, Gregor Bako- vič, Marko Mandić, Miha Nemec, Boris Mihajl, Vojko Belšak, Aljaž Jovanovič in Aljoša Ternovšek, ki jih je v partizanske uniforme in civilne obleke, odslukavajoče obravnavano dobo, oblekla

Prizor iz drugega dela predstave

ne sanje o svobodnem, novem, bolj pravičnem družbenem redu. Protagonisti pa podajajo tudi pogled na partizanstvo, domobranstvo, vero, ravnanje in držo Cerkev. Razpravljajo še o umetnosti in udobju, ki jim ga v soju lažne sreče ponuja kapitalizem. Sicer pa komaj čakajo, da se iz tega podzemnega skrivališča odpravijo še sami v bojne vrste in udeležijo svoje ideje. To njihovo pričakovanje se uresniči v drugem dejanju, ko si preko tisočernih pregrad, mimo uničenih, požganih vasi in kruto, nečloveško ubitih civilistov utirajo pot v Jajce na zasedanje Avnoja. Težavno popotovanje, kot nekakšen presunljiv križev pot slovenskega ljudstva v boj za svobodo, pa tudi tragedija bratomornega boja, je prikazano z zelo učinkovito dinamiko, ki jo ustvarjajo igralci s svojimi gibi in gibka telesa petih performer (koreografinji Jana Menger, Leja Jurišič). Dogajanje je spremljala avtorska glasba Draga Ivanuša. K primerni atmosferi so

finja Belinda Radulović. Posebno učinkovito je prvi in drugi del uokvirjala scenografija Petre Veber, najprej z omejevalnimi elementi, ki so zarisavali omejeni prostor bunkerja, nato pa gozd in prostrano pokrajino, skozi katero so pešali protagonisti tudi ob ledenem poplesavanju snežink. Tretji del na gledalca deluje skoraj kot samostojna predstava, saj si sam zamišlja drugačen epilog. Na odru je z rdečimi zavesami zamejen prostor, na koncu katerega se v ozadju prikaže igralec: iz njegovih ust privre monolog iz Nietzschevega dela Tako je govoril Zaratustra, v katerem pride razločno do izraza ideja po preseganju človeka, pa tudi to, da je upor brez smisla. Mojstrsko in s silnim besednim nabojem ga je izgovoril Radko Polič in se oddaljil z odra, ven, v realni svet, saj se odrski prostor realno razpre in se prikaže resnični svet, v katerega se razširjajo ideje s svojimi dobrimi, pa tudi slabimi učinki.

Iva Koršič

Radko Polič med monologom

dramaturginja Andreja Kopač in asistentka režije Eva Nina Lampič. Predstava je nastala v koprodukciji SNG Drama Ljubljana in bo ljubljansko premiero doživela v jeseni. Režiser Horvat, ki zelo rad razmišlja o etično-političnih temah, je gledalca z doživetim pristopom popeljal v dogajanje druge svetovne vojne na Slovenskem, kar je bila v tem času srhlji-

tizanskega boja in revolucije, ki prepoznavno nastopajo v predstavi (Edvard Kocbek - Pavle, Boris Kidrič - Peter, Edvard Kardelj - Krištof, Josip Vidmar - Saša...), uspelo posredovati jasno in avtentično, seveda ne povsem pristransko, in ravnanja protagonistov postaviti v nasprotje današnji družbeni mlačnosti, ki ni več pripravljena za neko idejo za-

Ljubljana / ZRC SAZU in Goriška Mohorjeva družba Sporazum o sodelovanju pri biografskih raziskavah

Ponedeljek, 15. junij, je bil za slovensko biografiko pomemben dan, ker so v dvorani na predsedstvu Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani predstavili tri novosti. Kot je uvodoma poudaril vodja uredniškega odbora novega Slovenskega biografskega leksikona dr. Andrej Rahten, gre za nov pristop k biografskemu raziskovanju pri ZRC SAZU, s katerim želijo oživiti to raziskovalno področje. V tem smislu so si zastavili za cilj, da obnovijo izdaje v zbirki Življenja in dela, in tako je izšel 4. zvezek, ki so mu dali naslov Nova slovenska biografija. Nato bodo obnovili Slovenski biografski leksikon. Prvi zvezek SBL 2 z gesli za črko A bo po načrtih v tiskani obliki izšel že leta 2011, že oktobra pa naj bi uvedli spletno verzijo, poimenovano Slovensko biografsko stičišče, ki si ga za-

mišljajo kot odprt dokument, ki bo na isti strani nudil digitalizirane članke iz SBL in PSBL ter nova, nastajajoča gesla iz SBL 2. Nova spletna stran pa bo tako zasnovana, da bo omogočala izmenjavo mnenj in po-

za Znanstvenoraziskovalni center Slovenske akademije znanosti in umetnosti in predsednik Goriške Mohorjeve družbe, dr. Oskar Simčič, podpisala sporazum o sodelovanju pri biografskih raziskavah.

Dr. Oto Luthar in msgr. Oskar Simčič

datkov z obiskovalci teh objavljenih gesel. V ta namen sta dr. Oto Luthar

Na samem srečanju je o delu pripravljalnega odbora za novi SBL spregovoril akademik,

prof. dr. Kajetan Gantar, ki je izrazil prepričanje, da bo novi SBL lahko redneje izhajal. Novi zbirki Življenja in dela je voščil, da bi postala tako priljubljena, kot so to bili Plutarhovi Vzponi in življenjepisi. Direktor ZRC SAZU dr. Luthar je orisal organizacijsko in finančno stanje, v katerem se lotevajo tega podviga, ki je dolgoročen in bi moral imeti večjo podporo državnih oblasti.

Dr. Igor Grdina pa je razčlenjeno predstavil že omenjeno izdajo z naslovom Nova slovenska biografija, v kateri so med drugim na nekoliko bolj razčlenjen in priročni način predstavljene življenjepisi nekaterih osebnosti, ki so sredi 20. let prejšnjega stoletja imele odločilno vlogo pri nastajanju prvega SBL. Zlasti je izpostavil gospodarskega zgodovinarja, bačnika in izumitelja Ivana Slogarja in prva dva urednika dr. Izidorja Cankarja ter dr. Franca Ksaverja Lukmana, ob teh pa še več drugih zanimivih človeških usod, ki so jih različni avtorji opisali v tej knjigi.

Razprava, ki je sledila, pa je bila priložnost, da so omenjeni posredovali še več drugih informacij o tem pomembnem načrtu, ki gotovo prispeva k utrjevanju zavesti o skupnem kulturnem prostoru.

Kratke

Dela likovnih umetnikov, nastala v italijanskih koncentracijskih taboriščih v Gorici

Fašizem in Slovenci – izbrane podobe je naslov razstave, ki so jo pred kratkim postavili v Muzeju novejših zgodovine Slovenije v parku Tivoli v Ljubljani. Predstavljenih je več kot 250 del likovnih umetnikov, nastalih v italijanskih koncentracijskih taboriščih, ki so bila v raznih krajih Italije. Zanimiva razstava bo odprta do meseca oktobra, v novembru pa jo bodo prenesli v Gorico v Kulturni center Lojze Bratuž. Tako so se dogovorili predstavniki goriškega Centra z direktorjem muzeja Jožetom Dežmanom in sodelavci. Že sedaj opozarjamo na to edinstveno in zelo zanimivo razstavo.

Nominiranci za nagrado Zlato zrno 2009

Nagrada Zlato zrno bo letos podeljena drugič. Sklad Sergij Tončič v Trstu želi z njo spodbujati ustvarjalna tveganja mladih in opozoriti domačo javnost v deželi, pa tudi širši prostor, na izrazite preboje v sodobnih umetniških tokovih pri nas. Naj bo to temelj naše samozvesti in ponosa, naj bo to perspektiva za slovensko identiteto na stičnem robu Srednje Evrope in Jadrana. Žirija, ki jo sestavljajo Klavdij Palčič, Marko Sosič, Aleš Doktorič, Rosana Paliaga in Marko Kravos, je pregledala prispele prijavitve ustvarjalcev in se soglasno opredelila za tri nominirance. Ti so: David Bandelj, Igor Zubin in Ivan Žerjal. Izkazali so se v leposlovju, na glasbenem in likovnem področju. Priznanja in nagrade bodo podelili na slovesnosti v Narodnem domu v Trstu v torek, 23. junija, ob 18. uri. Takrat bodo razglasili tudi glavnega nagrajenca, dobitnika Zlatega zrna in nagradne kocke. Pobudi so stali ob strani in jo denarno podprli Banka Koper, KB Group 1909 iz Gorice in Zadruga kraška banka.

München bogatejši za nov muzej moderne in sodobne umetnosti

Bavarska prestolnica je bogatejša za nov muzej moderne in sodobne umetnosti. Stavba, ki stoji v neposredni bližini Pinakoteke moderne (Pinakotek der Moderne), je vrata za javnost odprla 21. maja. Kot poroča Slovenska tiskovna agencija, so ljubitelji umetnosti imeli priložnost občudovati najpomembnejša dela moderne in sodobne umetnosti iz zbirke zakoncev Brandhorst. Udo Brandhorst je kmalu po smrti soproge Anette zbirko leta 1999 predal mestu, vendar pod pogojem, da mesto najde razstavne prostore zanj. Mesto je razpisalo natečaj za novo muzejsko stavbo,

na katerem je zmagal berlinski arhitekturni biro Sauerbruch Hutton. Novi muzej so začeli graditi leta 2005, njegova posebnost pa je fasada, ki jo krasi 36.000 iz keramike izdelanih podolgovatih ploščic v 23 različnih barvah. Gradnja muzeja je stala 48 milijonov evrov. Ena od zahtev je bila tudi, da mora biti notranjščina muzeja dobro osvetljena. Arhitektura je zato zasnovana tako, da v belo popleskane prostore pada veliko svetlobe. Zaradi izjemne zvočne izolacije v notranjščini ni slišati hrupa z ulice. V notranjščini vzdolž soustvarjajo toplina hrastovega parketa in številne lesene klopi, na katerih si obiskovalci lahko odpočijejo. Vrednost zbirke, v kateri je več kot 700 umetnin - slik, kipov in videov, je ocenjena na več kot 100 milijonov evrov. V novem muzeju so v treh etažah na 3200 kvadratnih metrih s svojimi deli zastopani umetniki, kot so Andy Warhol, Damien Hirst, Gerhard Richter, Sigmar Polke, Cy Twombly in drugi.

Zgornje nadstropje je v celoti posvečeno delom Cyja Twomblyja. Udo Brandhorst je od danes 81-letnega umetnika prvo risbo kupil še v študentskih časih. Sedaj je lastnik največje zbirke njegovih del v Evropi. V novem muzeju si je tako mogoče ogledati zgodnja, pa tudi najbolj udarna pozna umetnikova dela. V pritličju so razstavljena tudi dela Jannisa Kounellisa in Maria Merza, v kletni etaži pa Andyja Warhola in Damiena Hirsta.

Muzej upravlja Bavarska državna slikarska galerija.

Novost pri koprski založbi Annales

Pri koprski založbi Annales je nedavno izšla pomembna socialno-demografska študija Alekseja Kalca z naslovom Tržaško prebivalstvo v 18. stoletju. Prof. Vodopivec v recenziji tega temeljitega dela o demografski zgodovini med drugim pravi, da gre za moderno raziskavo, kakršne v slovenskem zgodovinskoislovesnem prostoru imamo malo.

Avtor se ukvarja z družbeno zgodovino in historično demografijo, s posebnim poudarkom na migracijski problematiki slovensko-italijanskega mejnega prostora. Omenjena študija, ki obsega nad 330 strani, obravnava pojav priseljevanja v tržaško mesto ter njegovo demografsko rast in družbene spremembe v njem. Kalc najprej piše o nastanku emporialnega Trsta ter o vprašanju prebivalstva v tržaški historiografiji, nato razčlenjuje značilnosti priseljevanja v ta prostor. V naslednjih poglavjih obravnava strukturno-demografske vidike tržaškega prebivalstva in priseljenstva v 18. stoletju, poklicni in gospodarski sestav mestnega prebivalstva ter družbeno-gospodarsko strukturo in krajevni izvor. Zadnje poglavje pa je namenjeno prebivalstveni politiki in politiki priseljevanja.

Delo je izšlo v 500 izvodih. / (mab)

Pogovor / Maja Lapornik

Gledališki izraz v vseh treh pokrajinah

Končuje se letošnja sezona Studio Arta: kako bi jo opredelili?

Tudi letos je gledališka šola Studio Art delovala v treh pokrajinah, v Trstu, Gorici in Benečiji. Šola je delovala po že utečenih tirnicah, s tem da smo upoštevali specifične posameznih pokrajin. V Trstu smo se veliko posvečali jeziku, odrskemu gibu in seveda dramski igri. V Gorici pa je prišlo do generacijske zamenjave: zabeležiti gre prijetno novost, da je Studio Art začel tesnejše sodelovati s slovensko šolo. Vaje so namreč potekale v višješolskem centru, za kar se tudi vodstvu šole Trubar – Gregorčič iskreno zahvaljujem. Tudi v Benečiji je Studio Art tesno sodeloval z Beneškim gledališčem.

Kakšne pa so bile značilnosti letošnje zaključne produkcije?

Letošnja produkcija je predstavila to, kar so tečajniki med letom delali. Dodala pa bi, da ni šlo za običajne predstave, take, kot smo jih v gledališču vajeni, ampak za prikaz dela, ki pa se nujno pokaže preko uprizoritve dela oz. odlomkov le-te. Prvi letnik v Trstu se je tako lotil monologov Milana Jesiha in dal svoj kreativni naslov Mešano meso na za (n) ru; drugi letnik v Trstu je uprizoril Burkaški misterij Darla Foja. Tretji letnik, ki deluje pravzaprav od samega začetka Studio Arta, je najbolj številčen (ti tečajniki so se namreč vpisali v gledališko šolo po dolgih letih praznine gledališko-vzgojnega načrta): razred smo tako

razdelili na dve skupini. Prva je pripravila kriminalno igro Osem žensk in eno truplo v režiji Sergeja Verča, druga skupina pa je uprizorila Turrinijevo komedijo klasične Goldonijeve komedije Krčmarica Mirandolina v režiji Borisa Kobala. Pod mentorstvom Uršule Tržan so se tečajniki tretjega leta preizkusili v plesnem nastopu z naslovom Vdih telesa. Skupina iz Benečije se žal ni mogla predstaviti na odru Kulturnega doma, je pa med vsemi morda najbolj aktivna, saj med letom pripravlja vrsto manjših projektov, kar je motivacijsko zelo učinkovito in primerno za prostor, v katerem tečajniki delujejo. Sodelovali so na Dnevu emigran-

Foto IG

ta, pripravili so izbor ljubezenskih poezij, za september pa pripravljajo glasbeno predstavo v obliki musicala. Beneško skupino vodi Marjan Bevk, ki je v tem delu nenadomestljiv. Prvi letnik v Trstu vodi Gregor Geč, ki je letos prevzel vodstvo goriške skupi-

ne. Ker je večina tečajnic v Gorici začela pravzaprav z letošnjim letom, so v bistvu pripravljale isti program kot kolegi v Trstu, se pravi izbor monologov Milana Jesiha. Drugi letnik v Trstu vodi Sergej Verč.

Omenila pa bi tudi vse mentorje, ker menim, da predstavljajo velik umetniški in strokovni potencial naše šole in brez katerega Studio Art ne bi bil to, kar je.

Najprej bi omenila Sergeja Verča in Borisa Kobala, ki sta z nami že od samega začetka gledališke šole; za tehniko govora skrbita Minu Kjuder in Tomaž Gubenšek; za odrski gib je zadolžena Uršula Teržan, občasno je bila z nami Jelka Bogatec, Bogomila Kravos je poučevala zgodovino gledališča, zlasti s poudarkom na SSG; svoj doprinos je prispevala tudi igralka Maja Gal Štromar; podpisana sem vodila lekcije dramaturgije, čeprav je bilo teh nekoliko manj; poudarila bi prisotnost Maurizia Soldaja, ki prihaja iz italijanskega okolja in vnaša v našo šolo prepotrebno vez z italijanskim večinskim narodom. Gregor Geč je letos prvič stopil med nas in se je odlično vpel v našo ekipo.

Kako se bo prihodnje leto razvijalo delovanje šole Studio Art?

V prihodnji sezoni načrtujemo nekaj novosti. Glede na število zainteresiranih tečajnikov in tečajnic menimo, da bo potrebno uvesti selekcijo. Druge spremembe, ki jih bomo skušali izvesti, pa ne bodo odvisne samo od nas.

Od koga še?
Od celotne naše narodne skupnosti...

IG

Trst / Kulturni dom

Konec sezone gledališke šole Studio Art

Ko je zastor padel nad sklepno predstavo letošnje sezone gledališke šole Studio Art v sredo, 10. junija, v Kulturnem domu v Trstu, so se tečajniki in tečajnice zbrali na velikem odru, da bi se skupno

Foto IG

veselili sadov letošnjega šolskega leta in da bi pozdravili prve diplomante, ki so se pred tremi leti odločili, da sprejmejo nov izziv: gledališka šola je tako njim kot mlajšim kolegom podkrepila že prisotno žilico, morda pa že pravo ljubezen do gledališča. Spomini na Studio Art se bodo izmed diplomantk za vedno zgoščali v "milijone trenutkov, stotine izkušenj, zvrhan koš strahu, napetosti, solza, jeze, zagnanosti, veselja, adrenalina, sanj..."; druga pa bo tej izkušnji ostala hvaležna, ker se je v tem času naučila "bolj verjeti v svoje zmoglosti, biti bolj samozavestna".

Studio Art je nastal na pobudo obeh krovnih organizacij, SSO

in SKGZ, ter Slovenskega stalnega gledališča. V prvih dveh letih je deloval pod okriljem SSG, letos pa pod pokroviteljstvom Društva Slovensko gledališče. Njegovo delovanje podpirajo tudi Slovenska prosveta iz Trsta,

Po zaključni predstavi Krčmarica, v kateri so suvereno nastopili Ivo Radovič, Alan Kermac, Matija Rupel, Matija Kralj, Elena Husu, Miriam Cheber ter v glavni vlogi Patrizia Jurinčič, je mlade gledališčne pozdravila

koordinatorka Studio Arta Maja Lapornik. "Če se ozrem na prehojeno pot naše šole, ne morem reči, da je bilo vse prijetno in zabavno, a Studio Art je vseskozi verjel v možnost in moč dialoga med nami. Mi vsi skupaj Studio Arta verjame. Verjamemo, da naš prostor potrebuje in zmora resno gledališko šolo, verjamemo, da naše gledališče potrebuje izobražene mlade, ki bodo morda jutri oblikovali ta naš gledališki prostor. Verjamemo, da je ta mladi oder lahko odskočna deska za nadaljnjo izobrazbo in delovanje. Verjame-

mo, da osveščene in izobražene mlade potrebujejo tudi vsa naša društva, iz katerih ti mladi pravzaprav izhajajo in kamor se tudi stalno in zvesto vračajo. Verjamemo, da bomo tudi v novem šolskem letu znali stopiti skupaj v korak. Mislim, da je prostora dovolj za vse". Predsednik Društva Slovensko gledališče Adrian Sosič je dejal, da bo izkušnja gledališke šole "pustila neizbrisno sled v naših mladih". Maja Lapornik je nato povabila na oder še vse mentorje, ki so v tej sezoni sledili obetavnim bodočim igralcem, med njimi pa je še zlasti omenila Sergeja Verča in Borisa Kobala, ki so bili na strani Studio Arta že od samega začetka.

IG

Vila Manin: Furlanija v podobah

V Vili Manin pri Passarianu je bila od 24. maja do 7. junija na ogled zanimiva razstava z naslovom Il Friuli nelle immagini, katere avtor je Ugo Pellis (1882-1943). Razstavljena zbirka v poklon eni od najpomembnejših furlanskih kulturnih osebnosti dvajsetega stoletja in hkrati soustanovitelju Furlanskega filološkega združenja (Società Filologica Furlana) se je letos namreč zgodila ob 65-letnici njegove smrti. Kulturni projekt je nastal prav v sodelovanju med SFF ter ustanovo IRPAC - Istituto Regionale di Promozione e Animazione Culturale (Deželni inštitut za kulturno animacijo in promocijo), kustos razstave pa sta bila Alvise Rampini in Pier Giorgio Scippa.

Fotografije, ki so bile do pred kratkim na ogled v prostorih Vile Manin, so del širše zastavljenega projekta z imenom Atlante Linguistico Italiano, ki se je začel razvijati v drugem desetletju preteklega stoletja, torej v času fašizma, konec pa je doživel komaj v drugi polovici 90. let. Gre za serijo zemljevidov, ki jih je izdala italijanska državna knjižnica (Istituto Poligrafico e Zecca dello Stato), na teh pa so prikazane narečne in jezikovne različice italijanskega polotoka.

Ugo Pellis spada med same pionirje tega projekta, saj je od leta 1925 do smrti zbral kar zajeten del gradiva, njegovo delo pa je po vojni dopolnil Benvenuto Terracini. Pri delu na terenu se je Pellis posluževal informatorjev, ki jih je tudi slikovno ovekovečil, na večini fotografij pa je možno zaslediti utrinke iz tedanjega vsakdanjega življenja, ki je bilo v furlanskih in kamnijskih vasicah seveda še povsem kmečko. Celotna Pellisova fotografska zbirka je last Furlanskega filološkega združenja, sestavlja pa jo preko sedem tisoč črno-belih fotografskih negativov, od katerih jih je bilo približno štiristo posnetih v Furlaniji. Ostali so bili posneti po Apeninskem polotoku, in sicer tudi v naših krajih ter na Primorskem in v Istri, ki sta tedaj spadala v ozemlje Kraljevine Italije. Furlansko filološko združenje je pred kratkim začelo s katalogizacijo in digitalizacijo Pellisovega gradiva, ki bo tako v bližnji prihodnosti lažje dostopno tudi širši javnosti. / Primož Sturman

Zapis ob Romanovi smrti

Za Firmanijeve je bila Benečija (Beneška Slovenija) neminljiv sen

Kot "bubec", star nekaj več kot šest let, že učenec na "poskus", ki je leta 1942 opravil "poskusni" letnik in nato opravil izpit za vpis v drugi razred osnovne šole pod fašistično Italijo, ne da bi ob vstopu v šolo poznal kako italijansko besedo, razen morda "bongiorno" ali "grazie", sem že prebral Trinkove "Naše paglavce", naslednje leto pa oba "Lukca" in "Pasterno" Franceta Bevka. Kljub prizadetosti ob branju Bevkovih povesti in sočustvovanju z njegovimi junaki, so me "paglavci" bolj privlačili; neka vznemirljiva draž je vela iz njih, nekaj otroški vadecemec zame. Kasneje sem še večkrat segel po njih in misel na Benečijo se je v meni češče pojavljala, pa tudi časopisje mi jo je obnavljalo. V sedemdesetih letih prejšnjega stoletja, ko sem že močno sodeloval z raznim primorskim tiskom iz Slovenije (Kaplje, Primorske novice, Obala), mi je takratni urednik Goriških srečanj Cvetko Nanut predlagal, naj obiščem duhovnike iz Benečije in s tem pripomorem k podrobnemu poznavanju tamkajšnjih razmer. Tistih monsinjorjev nisem poznal osebno, zato sem moral večkrat k njim, da se je iz tega

lahko rodil nenavaden in osupljiv intervju z Emilom Cencičem, tedanjim urednikom Ma-

govornik najprej izkašljaj nad fašizmom, nato grajal videmsko nadškofijo in zatrjeval, da duh koncila še ni prodrl vanjo. Nadaljeval je "Kar so naši ljudje ohranili, je le slovenski jezik, slo-

venske navade (kar pa še ni narodna zavest), to pa iz treh vzrokov:

- osamljenost zaradi slabe povezanosti in stika s sosledno Furlanijo in svetom sploh;
- zdrava in enotna družina, ki je živela ves čas na svoji zemlji in jo obdelovala do zadnje krpe;
- slovensko bogoslužje po naših farah. Beneški duhovniki so ohranili slovenski jezik v liturgiji, posebej v veronauku in pridigah, delili pa so ljudem tudi slovenske knjige in koledarje Mohorjeve družbe.

Na žalost ti načini danes izginjajo ob vdoru komunikacijskih sredstev, televizije, časopi-

sov in revij, vse to seveda v italijanščini. Naših ljudi je vedno več razkropljenih po svetu, po drugi strani pa je tudi videmska nadškofija začela s premeščanjem slovenskih duhovnikov v Furlanijo, furlanskih pa po naši Benečiji. To prakso s pridom nadaljujejo. Kamor pride furlanski duhovnik, odpade slovensko bogoslužje in s tem slovenske molitve in pesmi".

Pred objavo zapisa sem na pol v šali, a vendar malo zaskrbljeno rekel Cenciču, da bi ga videmski nadškof zavoljo nekaterih njegovih izjav lahko tudi izobčil... Nič zaskrbljeno mi odvrne: "Vedi, da Slovenci v Benečiji ne moremo biti državljani druge ali tretje stopnje, in če me zaradi tebi izpričane resnice izobči, naj to le stori". Zamislil sem se nad tem stanjem, to trpkostjo, ki sem jo med drugim zaznal tudi v melanholičnih višah Beneških fantov.

Leto prej sem namreč z njimi tvorno sodeloval in jih promoviral v zelo uspešni oddaji niza "Čez tri gore čez tri vode" RTV Ljubljana, v Sumrakovi režiji. Moj nastop je tedaj vseboval recitacije v petih narečjih. To je bil torej moj prvi resnejši spopad z Benečijo. Moje zanimanje zanjo se je kasneje še povečalo in pomnožilo so se prijateljstva, zato ni bila odločitev, da hčerkico krstimo v Gornjem Tarbiju pri msgr. Cenciču (l. 1980), nikakor presenetljiva...

/ dalje
Aleksij Pregarc

sem nov politični subjekt, ki ni ma veze s KPI in njenimi naslednicami). Pomanjkanje neobremenjenega in temeljitega sočanja pa je znotraj levičarskih vrst ustvarilo praznoto, ki je pripomogla k premoči Berlusconi in Severne lige in k širjenju zgodovinsko – revizionističnih teorij.

PETERLINOVA DVORANA Slovenski kulturni klub in Mosp

Nagrajevanje mladih likovnikov in pisateljev

“Naši mladi se sami težko prijavijo na kakšno tekmovanje oz. natečaj. Drugače je, če stoji za njimi mentor, ki jih motivira. Vsaka udeležba namreč krepi samozavest mladega in zato je prav, da profesorji na šolah spodbujajo ustvarjalnost in udejstvovanje dijakov na natečajih in na najrazličnejših področjih”, nam je povedala prof. Lučka Susič pred nagrajevanjem zmagovalcev likovnega, fotografskega in literarnega natečaja za mlade, ki sta ga v četrtek, 11. junija, v Peterlinovi dvorani v Trstu priredila Slovenski kulturni klub in Mosp.

Likovni in fotografski material, ki sta ga presodila člana žirije Magda Jevnikar, likovna kritičarka, in grafični oblikovalec Danilo Pahor, ni bil zelo številni: “V Slovenskem kulturnem klubu in Mosp-u namreč deluje likovni krožek in malo pred razpisom natečaja so likovnice odprle razstavo v Narodni in študijski knjižnici, tako da je na naš natečaj prišlo malo del”, je še povedala prof. Susičeva, ki pa se veseli podviga Jakoba Jugovica, ki je s sklopom fotografij z naslovom Iztekanje časa prejel prvo nagrado:

Foto IG

gradila Fabiano Geri in Valentino Pavletič: prva je s sliko Steklenice ustvarila originalno kompozicijo, ki deluje sveže in neobremenjeno, druga pa je z delom Sinička ustvarila skladno in dovršeno celoto. Literarni natečaj pa je bil dokaj bolj bogat, saj se je razpisu odzva-

lo deset mladih avtorjev, ki so morali zapis razviti na podlagi verza Josipa Murna Aleksandrova Ven bežim v polje samotno, še in še daleč naprej. Prispevki so bili večinoma v prozi, le dva sta se

predstavila s poezijo. Komisija, ki sta jo sestavljali pisateljica in literarna kritičarka Vilma Purič in urednica Mladike Nadia Roncelli, sta se odločili, da podelita vse tri nagrade, tretjo nagrado celo ex-aequo. Prvo nagrado je prejela Neža

Kravos s prispevkom Vijuga: v črtici se avtorica pogreza v intimnost glavnega junaka in beleži notranja občutja; z različnimi občutji je ustvarila skladne povezave, spretno je stopnjevala napetosti in vse zapisano združila v zaokroženo celoto s suvereno rabo jezika. Drugo nagrado si je prislužila Maria Lorenzot z besedilom, ki ga zaznamuje dinamičen ritem, v središču katerega sta mladostno čustveno nelagodje in strah pred prihodnostjo, ki ne najdeta pomiritve. Tjaša Oblak in Lucija Tavčar pa sta si delili tretjo nagrado. Besedilo Tjaše Oblak sledi novejšim pristopom pisanja, s katerim je igrivo podala razmišljanje o prijateljstvu kot najvišji obliki ljubezni. Lucija Tavčar pa je s prvinskimi elementi kratke proze razčlenila tri zgodbe, ki se začnajo sredi dogajanja in se končajo nepredvideno: pisanje zaznamuje elementi pogovornega jezika, ki pripomorejo k temu, da so dialogi oblikovani verodostojno. Nagrajevanje v Peterlinovi dvorani je potekalo v neformalnem vzdušju, v katerem so člani igralske sekcije Slovenskega kulturnega kluba prebrali odlomke prijavljenih del. Nagrade najboljšim umetninam – tako likovno – fotografskim kot literarnim – so prispevali Zadruga kraška banka, draguljarna Malalan z Opčin in založba Mladika.

IG

Obvestilo

Dne 26. junija bo škedenjski kaplan g. Dušan Jakomin slavil 60 let mašniškega posvečenja. Skupna sv. maša za duhovne poklice bo ob 19. uri v škedenjski cerkvi. Ob 18. uri bo v domu Jakoba Ukmarja skupna

pevska vaja, ob 18.45 bodo verniki šli v procesiji do cerkve.

Darovi

Za cerkev v Bazovici: družina Ražem (Čotovi) 20 evrov; v spomin na pokojno Rasto Kljuder Zora Ražem 30 evrov.

OPZ Ladjica vabi osnovnošolce iz Devina in okolice, da se v okviru letošnje izvedbe Devinskega vrta ustvarjalnosti udeležijo lutkovne delavnice, ki jo bo od 22. do 26. junija vodila lutkarica Irena Zubalič. Informacije in vpis pri Marji, tel. št. 3403767249

Zveza cerkvenih pevskih zborov prireja SKLEPNI NASTOP GOJENCEV ORGELSKEGA TEČAJA v soboto, 20. junija 2009, ob 19. uri, v openski župnijski cerkvi. Gojenci bodo sodelovali pri maši, sledi nastop.

Velik ponos za naše mesto MTV-TRL v Trstu

V soboto, 16. maja, je Trst imel v gosteh najbolj priljubljen koncert pop glasbe TRL/ADWARD 2009 v organizaciji MTV Italia. Ta dogodek je navdušil več kot 50.000 navdušencev iz tržaške in goriške pokrajine ter mladino iz bližnjih mest, ki je že v jutranjih urah prispela v mesto, da bi lahko pod odrom sledila koncertu in prisluhnila svojim “ljublencem”. TRL ADWARD so nastali pred sedmimi leti v Ameriki, v kratkem času pa so postali

Trstu zelo izkazali, saj so prvič zapeli v javnosti La mia notte in s tem presenetili prisotne. Isti uspeh sta imeli tudi Arisa s pesmijo Sono qui in Giusy Ferreri z La scala. Priznanje “Best movie” pa si je pridobil film Twilight. Kategorijo “Best band” pa je zmagala skupina Lost, kategorijo najboljših italijanskih pevcev (Italians do it better) pa Gemelli diversi. Lep vtis so seveda naredili tudi priljubljeni mladi igralci iz nadaljevanke I Cesaroni, Micol Olivieri in Nicolo’ Centioni ter

pomembni tudi pri nas. Tržaški večer sta vodila DJ Carlo Pastore in nekdanja “velina” Elisabetta Canalis. Na koncertu se je predstavilo 30 najboljših glasbenikov današnjih dni: Lost, Dari, Alesha Dixon, Giusy Ferreri, Dolcenera, Lene Marlin, Arisa, Cinena Bizzarre, Bastard Sons of Dioniso, Marco Carta, Zero Assoluto, Gemelli diversi, Sonohra ter veterani, kot so J-AX, Max Pezzali, Nek in Cesare Cremonini. Prvi se je na odru predstavil Nek s pesmijo Se non ami”. Sledil mu je t. i. Man of the year Marco Carta, ki je tržaško publiko navdušil z uspešnico Dentro ad ogni brivido. Pesem je namenil svoji družini ter vsem, ki so na razne načine prispevali k njegovemu uspehu. Nagrado “Best riempiPiazza” sta si zaslužila brata Luca in Diego (Sonohra). Tudi Finley so se v

Federico Costantini in Carolina Benvenga iz niza I liceali. Na odru sta blesteli tudi “naša” Diavolita Melita Toniolo ter Martina Stella, ki nas je spomnila, da jo bomo lahko občudovali tudi v kinodvoranah, saj nastopa v filmu “Poletje na Karibskih otokih”. Koncert se je končal s skupino Bastard Sons of Dioniso, ki so s pesmijo L'amore carnale navdušili tudi odraslo publiko. Pobuda je odlično uspela, saj je občina zagotovila tudi večje nadzorstvo nad uživanjem alkoholnih pijač in mamil. Trst je po mnenju administratorja MTV-ja Antonia Campo Dall’Orto kulturno in prijetno mesto, v katerem se dobro dela. MTV bo torej čez nekaj let ponovno obiskal naše mesto.

Giorgia Christine Abrami

Devin

Intenziven mesec verskih in kulturnih dogodkov

V župniji sv. Janeza Krstnika v Devinu, Štivanu in Medji vsa bila meseca maj in junij zelo intenzivna, saj so se zvrstili številni verski in kulturni dogodki. Lep župnijski praznik smo imeli ob letošnjem prvem svetem obhajilu, ko se je v nedeljo, 10. maja, zbralo v devinski cerkvi 8 prvoobhajancev s svojim starši, brati in sestrami ter drugimi sorodniki in prijatelji, ob teh pa še ostale veroučne skupine, ki jih vodi naša katehistinja Olga Tavčar, in seveda ostala župnijska skupnost. Domači župnik, g. Gior-

pri njem intenzivno sodelovali otroci z branjem beril in nalašč sestavljenimi prošnjami ter lepim petjem ob spremljavi dveh kitar. Na koru pa je ubrano prepeval devinski mešani cerkveni zbor pod vodstvom organista Hermana Antoniča. Na vigilijo binkoštnega praznika je bila devinska cerkev, ki je posvečena Svetemu Duhu, prizorišče zelo doživete pobožnosti. Birmanska skupina je pripravila izbor molitev in pesmi v čast tretji Božji osebi, in kot so po evangelijski pripovedi ob prihodu Sv. Duha zagoreli plamenčki nad dvanaajsterico aposto-

posamezne lučke na sedmoramnem svečniku ob prošnji in petju za prihod vsakega posameznega daru: modrosti, razuma, sveta, moči, znanja, pobožnosti in strahu Božjega. Bilo je res intimno doživetje, ki je udeležencem lepo približalo posredniško vlogo Svetega Duha, ki nas dela božje otroke.

Na sam Binkoštni praznik pa je bila skupna slovenska slovesna maša v župnijski cerkvi v Štivanu, kjer je na koru pel združeni štivanski in devinski zbor pod vodstvom organista Hermana Antoniča, otroci župnijskih veroučnih skupin pa so, kot sicer med vsako mašo, tudi na praznično prebrali prošnje in zapele nekaj pesmi. Letos pa so bile pri maši ob domačih vernikih tudi članice Društva podeželskih žena Pod Gorjanci iz občine Kostonjevera na Krki, ki so bile na izletu v naših krajih in so si ogledale tudi novo štivansko cerkev, ki jo na južnem kotu krasi Gorsetov Angel miru, se pravi delo umetnika, ki je bogato prisoten tudi v znameniti kostonjeviški galeriji. Domači župnik Giannini jih je toplo sprejel, po maši pa je pevska skupina Pod Gorjanci predstavila splet ljudskih in ponarodelih pesmi, s katerimi nastopajo ne le v domačem kraju, ampak tudi drugod. Pripravile so tudi bogato predstavitev turistične in kulturne ponudbe svojih krajev ter odličnih kmečkih dobrot, ki so jih ponudile prisotnim. Devinski pevci so jih nato pospremili na obisk zanimivosti naših krajev in jih pogostili na sedežu zborov. Za njihov obisk je imel veliko organizacijskega dela prav devinski organist in zborovodja Herman Anto-

gio Giannini, je v homiliji na kratko, a zelo povedno, nagovoril prvoobhajance in njihove starše ter ostale prisotne. Sam obred je bil res lepo oblikovan in občuten, saj so

lov, tako je zagorelo prav toliko svečk na oltarju. Na pomen in vlogo, ki naj jo v našem življenju ima sedmero darov Svetega Duha, pa smo lahko razmišljali ob prižiganju

Društvo slovenskih izobražencev Silvo Fatur: raziskovalec slovenske duše

Društvo Slovenskih izobražencev končuje svojo sezono z vrsto posrečenih in odmevnih večerov. Tako so imeli v ponedeljek, 8. junija, v gosteh Silva Faturja, ki je v zame-

jstvu znan ne samo, ker je bil celih devet let pedagoški svetovalec na slovenskih šolah, pač pa tudi zato, ker je pospeševal stike med slovenskimi dijaki na obeh straneh meje in je bil tudi med

pobudniki slovenističnih srečanj, ki so pripomogla k dvigu ravni pouka materinščine v naših šolah. Gosta Silva Faturja je celovito predstavil koprski kulturnik Milan Gregorič, ki je orisal njegovo nelahko življenjsko pot, še zlasti, ko je mlad izgubil starše, a je z veliko vztrajnostjo napredoval vse do diplome iz slavistike, ki mu je odprla pot k nadaljnjemu raziskovanju slovenskega jezikoslovja in literarne zgodovine; izkazal se je predvsem pri poglobljenem študi-

ju Dragotina Ketteja, ki mu je še danes zelo pri srcu, ker spada po izvoru v njegovo ožje okolje. V nesporo težkih političnih razmerah je bil Silvo Fatur pozoren na zamejsko literaturo in tudi na zdomsko, ki je bila večini Slovincem v matici nedostopna. Fatur je bil v Sloveniji med prvimi, ki je pravilno vrednotil dela Borisa Pahorja z nacionalnega vidika, prav tako pa se je tudi med prvimi zavedal, da je domovina pozabila na predvino in medvojno delovanje TIGR-

a. Prispeval je k odkrivanju vrednot, ki so vodile tigrovce in ki so bile predpostavka za začetek narodnoosvobodilnega boja in navsezadnje tudi osamosvojitve Slovenije. Milan Gregorič je o Silvu Faturju govoril tudi kot raziskovalcu Primorske in še zlasti Pivške. Predstavil je vrsto njegovih zadnjih del, ki so izšla pri koprski založbi Libris. Ta je postala s publikacijami in predstavitvami pomemben dejavnik kulturnega življenja v

Kopru in sploh na Primorskem. Fatur je v knjigi, posvečeni rojstnemu kraju, zbral ogromno materiala in drobnih zgodovinskih podatkov, ki pričajo o življenju primorskega ljudstva v polpretekli dobi in o tesnih stikih med Notranjsko in Trstom. Prav v zvezi s tem se je razvil živahen pogovor med avtorjem in udeleženci večera, ki je lepo dopolnil Gregoričevo predstavitev ter pričevanje gosta, ki je pokazal svojo navezanost na Trst in tukajšnje ljudi.

Pevma / OŠ J. Abram Ganljiva slovesnost

Tudi učenci osnovne šole Josip Abram iz Pevme so vzeli slovo od šolskih klopi v sredo, 10. junija. Po šolski maši v domači župni cerkvi, ki jo je daroval med otroki zelo priljubljen g. Marijan Markežič, je bila na šolskem dvorišču krajša, a zelo ganljiva slovesnost, katere so se med drugimi udeležile ravnateljica Elisabetta Kovic, nekdanja ravnateljica Mirka Braini in občinska odbornica za šolstvo in socialo Silvana Romano. Po lepem pevskem in recitatorskem uvodu, polnem globoke vsebine, so otroci besedo prepustili ravnateljici Kovic, ki se je z občutenimi besedami obrnila do gospoda Fabia Pacorija, kateremu je neizprosna bolezen v februarju iztrgala iz družinskega kroga ženo Tiziano Blasini in ljubljeno mamico tretješolke Ilarie. Svojo neizmerno bolečino je znal obrniti v prid

pevski šoli in tako, kljub veliki žalosti, upreti pogled v prihodnost. Uresničil je namreč ženino željo, da bi pevski osnovnošolci dobili nove računalnike. Domači, prijatelji in vsi, ki so darovali v njen spomin, so z denarno nabirko pripomogli, da je gospod Pacori izročil šoli šest novih računalnikov, videoprotjektor pa še tisoč evrov, s katerimi bodo kupili posebno "interaktivno" tablo. Odbornica Silvana Romano se je iskreno zahvalila Pacoriju za to velikodušno gesto in mu v imenu goriške občinske uprave v znak hvaležnosti podelila priznanje in medaljo. Če-

prav so mu solze silile v oči, je Pacori povedal, da je bil to dolžan narediti ženi v spomin in tudi ob velikem upanju, da bodo v prihodnosti končno našli sredstvo proti smrtonosnim rakastim obolenjem. Slovesnost se je nadaljevala v učilnici-laboratoriju, kjer je Ilarija prvič

simbolno odprla enega izmed računalnikov, zraven katerega je na steni spominska tablica z besedami "Na željo mame Tiziane Blasini so računalniki dar ljudi, ki so jo imeli radi". Bridkost iz src so vsaj za kratek čas pregnali tretješolci, ki so prikazali spevoigrice o Piki Nogavički, deklici polni sonca in optimizma. Silvia (Pika Nogavička), Ilaria (gospod Ficko), Greta, Valentina, Katja (sošolke P. Nogavičke) in Erik (učitelj) so s pesmijo in bese-

do pričarali nenavadno učno uro matematike, ki je bila v prisotnosti Pike seveda vse prej kot pusta in dolgočasna. V pesmici so vsi zatrdili, da je matematika "antipatična". Razigran prizorček, pri katerem so učenci izkazali svoje pevske, tudi solistične zmožnosti, si je zamislila in mu glasbeni izraz dala učiteljica in dobro poznana pevovodkinja Mateja Černic, ki je z učenci izbrala njim priljubljene pesmice in jim prikrojila vsebi-

ne, da so vse izzvenele v Piki-nem radostnem razpoloženju. Nastopajoči in Černičeva, ki jih je spremljala na klaviaturi, so prejeli bučen aplavz. Zaploskala jim je seveda tudi ravnateljica Kovic, ki si je na vrtu ob šolskem poslopju ogledala zelenjavni vrtniček četrto- in petošolcev ter strašili na njem in lično leseno hišico. Izdelali so jo petošolci in ji spremenili prvotni namen: služila bo le igri. Za les je poskrbel rajonski svet Pevma

Oslavje Štma-ver, ki z gledno sodeluje s šolo in vaškimi društvi in mu že vrsto let predseduje Lovrenc Peršolja, ki je bil prisoten na sredini slovesnosti. Dan prej, v torek, so imeli učenci krajšo prireditev, na kateri so petošolci predali ključke četrtušolcem, učiteljice pa so porazdelile bralne značke. Iva Koršič

Ob koncu šolskega leta Zahvala Bogu za opravljeno delo

Šolski zvonec je vendarle poslednjič oznanil konec pouka in težko pričakovane počitnice so se začele. V sredo, 10. junija, so se šolarji in dijaki vseh stopenj - razen maturantov - poslovili od šolskih klopi in se s šolsko mašo zahvalili Bogu za pomoč pri učnih obveznostih. "Z Bogom začni vsako delo, da bo dober tek imelo, z Bogom ga končaj, da ti bo za svet raj", se glasi lepi sloven-

ski pregovor in naši učenci so se tudi letos ravnali po njem. Zelo številni šolarji OŠ O. Župančič iz Gorice so že drugo leto imeli šolsko mašo kar v prostornem atriju šole. Zbrano so jo izoblikovali s petjem ob glasbeni spremljavi Martine Hlede in pomoči vseh ostalih učiteljic. Brali so prošnje in zahvale, večji so pristopili tudi k obhajilni mizi. Bogoslužje je vodil g. Marijan Markežič, ki je v značil-

nem jedrnatem slogu povedal nekaj klenih misli, seveda ob nazornih primerih. Poudaril je, da si ne smemo nabirati zakladov na tem svetu, ampak dobra dela za nebesa, da moramo biti pri vsaki stvari zmerni in imeti do drugih odprto srce in roke, saj drugače Jezus ne more nič dati vanje. Učence je tudi spomnil, naj geslo, ki jim ga je predlagal za letošnje šolsko leto "pips" - potrpljenje, iznajdljivost, prizadevanje, pomoč, sodelovanje -, pridno uporabljajo tudi med počitnicami. Tako bo Jezus vedno z njimi. Ob koncu so se s pesmijo Angelček moj priporočili še krilatemu življenjskemu spremljevalcu.

Isto jutro je g. Markežič v cerkvi sv. Roka, v Podturnu, daroval sveto mašo še za dijake NSS Ivan Trinko iz Gorice in - letos prvič skupno - za višješolce iz šolskega središča v ulici Puccini. Tudi dijaki so lepo sodelovali pod vodstvom prof. verouka Solange De-

genhardt; prisotna je bila seveda tudi prof. Mirjam Brati-

na, ki poučuje verouk na višjih šolah.

Kratke

Člani društva slovensko avstrijskega prijateljstva v Gorici

V soboto, 13. junija, je lepa skupina članov društva slovensko avstrijskega prijateljstva obiskala Gorico in se za daljši čas ustavila v Kulturnem centru Lojze Bratuž. Skupino sta spremljala nekdanji konzul v Celovcu Jeraj in Sodja, ki si je več let prizadeval za sodelovanje med glasbenimi šolami Slovenije, Koroške in FJK. Večina članov društva je bilo Slovencev, nekaj jih je bilo tudi nemško govorečih iz Gradca. Po ogledu Goriškega gradu v spremstvu Saše Quinzija, ki jim je posredoval zgodovinski, cerkveni in umetniški prikaz Goriške, so gostje obiskali KC Bratuž. Pokazali so veliko zanimanja za vprašanja Slovencev na Goriškem in v širšem deželnem ter državnem prostoru. O teh vprašanjih so se pogovarjali z Damjanom Paulinom, ki jim je predstavil tudi vlogo in delovanje Kulturnega centra. V popoldanskih urah so pot nadaljevali v Brda.

Štandreški pevci in igralci na raznih poletnih prireditvah

Štandreški pevci in igralci radi nastopajo na poletnih prireditvah, ki so navadno v lepih kottičkih na prostem. Tako je bilo tudi 13. junija, ko so se pevci štandreškega mešanega pevskega zbora odzvali vabilu mešanega pevskega zbora Gorjanske in zapeli v istoimenskem kraju na Krasu. S tem so tudi vrnilo obisk in nastop gorjanskega zbora v Štandrežu. Pod geslom ...in pesem je zazvenela na Štrekljevem borjaču... so člani domačega društva priredili srečanje pevskih zborov. Štandreški zbor se je lepo predstavil pod vodstvom Davida Bandlja. Zbran in doživeti večer so uvedli domači pevci, ki jih vodi Goran Ruzzier. Koncert je bil na "borjaču" domačije znanega raziskovalca in zbiratelja ljudskega ter narodnega izročila dr. Karla Štreklja. Kot so poudarili prireditelji, so letos na srečanje povabili več zamejskih pevskih skupin, da bi se bolje spoznali in utrdili sodelovanje. Poleg štandreškega zbora sta teden dni prej sodelovali goriški pevski skupini Akord iz Podgore in Bodeča neža z Vrha Sv. Mihaela. Tržaško sta zastopala dekliski zbor Kraški slavček iz Nabrežine in oktet Odmevi iz Saleža. Prizadevni gostitelji so po nastopih pripravili prijetno družabnost, na kateri seveda ni manjkalo najbolj tipičnih kraških dobrot, pršuta in terana.

Naslednji dan so bili na vrsti štandreški igralci, ki so odigrali vedro igro Čudna bolezen v tipično kraškem kraju Temnica. S to veseloigro nastopa trojica Majda Zavadlav, Božidar Tabaj in Marko Brajnik že več kot deset let, po njej pa je vedno več povpraševanja. Tudi na Krasu je spravila gledalce v dobro voljo. V juniju bodo to in še druge komedije uprizorili še nekajkrat. / DP

Občanska lista Skupaj za Sovodnje o volitvah

Na razširjeni seji občanske liste Skupaj za Sovodnje so ocenili izid upravnih volitev ter osebni uspeh njihovega županskega kandidata Walterja Devetaka. Minimalna razlika v številu glasov (37) z zmagovito listo Občinske enotnosti je dokaz, da je bila volilna kampanja, zasnovana na konkretnem načrtu in konkretnih vprašanjih, pravilna. Tesen volilni izid pa nedvomno potrjuje tudi osebno uveljavitev kandidata. Devetak je, kljub temu da je "veljal" za premalo poznane in razpoznavnega, zbral 555 osebnih glasov ali sto več, kakor sta jih dobili lista Skupaj za Sovodnje in Slovenska skupnost. Volilci so podprli Walterja Devetaka kot osebo, pripravljeno in sposobno za vodenje občine. Za veliko izkazano zaupanje se lista Skupaj za Sovodnje zahvaljuje volilcem, ki so glasovali za Walterja Devetaka in kandidate liste. Tak osebni uspeh je spodbuda, da bo Walter, skupaj z drugimi člani opozicije, uspešno zagovarjal program in delal v korist celotni skupnosti.

Na seji je bil govor tudi glede bodočega dela v občinskem svetu in strategije. "Podprli bomo sklepe, za katere bomo ocenili, da so v korist skupnosti, skrbno bomo spremljali delovanje uprave, nikomur pa ne mislimo popuščati. Novo upravo, ki ji želimo uspešno delo, bomo ocenjevali na podlagi dejstev".

OŠ O. Župančič iz Gorice S pesmijo prešerno na počitnice

O krog sto učencev osnovne šole O. Župančič iz Gorice se je v sredo, 10. junija, ob koncu pouka z živahnimi melodijami poslovilo od šolskih klopi. Na glasbeno prireditev, pred pokritim glavnim vhodom šole, so seveda povabili starše, nonote... Po pozdravu učiteljice Danile Komjanc so učenci

učenci Paolo Innocenti, Alessandro Pasi, Alek Devetak in Tadej Pahor spremljali na klaviaturi, harmoniko, kitaro in afriške bobne. Učinkovitost so zvoku pridali še Orff instrumenti petošolcev. Res dober in številni šolski zbor - v njem so pri večini pesmi peli tudi najmlajši učenci, ki jih je pripravila učiteljica Martina Hlede - je s svojim suverenim nastopom navdušil prisotne in prava škoda je, da ga ni slišal širši krog poslušalcev. V šolskem atriju je bila po tem imenit-

Foto DPD

pod temperamentno, disciplinirano taktirko Michele De Castro, ki je na šoli vodila letošnji glasbeni tečaj, zapeli deset ritmično zelo različnih in izvedbeno zahtevnih pesmi ter tako pokazali, da so glasbeni pouk jemali zelo resno in se pri njem veliko naučili. Pesmi, s katerimi so "obredli" pol sveta, saj so bile med njimi poleg slovenskih italijanske, zelo učinkovita slovaška ljudska Tancuj, španske, afriške, judovske..., so

nem glasbenem popotovanju še krajša slovesnost, na kateri so se petošolci, ki jemljejo slovo od osnovne šole, zahvalili svojim petim učiteljicam za vse, kar so jim v teh letih posredovale. V spomin so jim darovali plaketo in svetilko. To presenečenje je seveda ganilo učiteljice, ki so z otroki doživele veliko sončnih, nekaj tudi bolj senčnih strani, a vse so doprinesle kanček svetlobe k življenjskim izkušnjam. / IK

Minister in predsednik stranke Zares Gregor Golobič ni odstopil

Ugled in verodostojnost vlade sta se zmanjšala

Politične stranke se zmeraj različno ocenjujejo izide volitev v Evropski parlament, pri čemer koalicija izhaja iz nenavadnih meril. Priznava sicer, da je Slovenska demokratska stranka prejela največje število glasov, kar 26,92 odstotkov tistih, ki so glasovali, vendar naj to ne bi bilo najbolj pomembno. Za Slovenijo naj bi bilo bolj važno to, da so na listah vladnih strank izvolili štiri poslanca, iz opozicije pa tri, torej enega poslanca v Evropskem parlamentu manj. Dr. Vlado Miheljak, predavatelj in politični komentator in domnevno tudi največji nasprotnik Janeza Janše, je dejal, "da je rezultat evropskih volitev na statistični ravni analize popolnoma nepomemben, Janša pa lahko govori, kar želi.

Lahko reče, da je zmagovalcev volitev, lahko to reče tudi kdo drug. To so pravzaprav rekli vsi". Pri ocenjevanju volitev pa je bolj stvaren dr. Bogomir Kovač, profesor na ekonomski fakulteti ljubljanske univerze in privrženec LDS. V tedniku Mladina je zapisal, "da je politični poraz Pahorjevih socialnih demokratov jasen ter sovпада z dramatičnim padcem gospodarske rasti. Politična, gospodarska in socialna zmeda se v Sloveniji povečuje, naši politiki pa se še vedno uk-

varjajo predvsem z lastnimi težavami. Po šestih mesecih spopada s krizo vlada še vedno ne razume sprememb, ki jih je treba uresničiti hitro. Naša levica ne more v krizi ponuditi demokratičnega socializma, če ga socialno in politično ne razume in če ne premore ukrepov, ki so namenjeni navadnim ljudem in ustrezajo njihovim potrebam. Vlada bi morala pomoč državljanom politično in tudi ekonomsko postaviti pred interese kapitala".

Gregor Golobič

Že v obdobju kampanje za evropske volitve je nastala afer, ki jo je povzročil Gregor Golobič, minister za visoko šolstvo in predsednik stranke Zares. Časnikarji so odkrili, da je zamočal svoj delež v premoženju družbe Ultra v Zagorju, v dejavnosti, ki ima nekaj podjetij tudi na Nižovskem. Gregor Golobič je kot politik in minister deloval vzvišeno, govoril je o visoki etiki in moralnih standardih, ki da jih bo vzpostavil v Sloveniji. Veljal pa je tudi za nasprotnika predsedni-

ka vlade Boruta Pahorja, ki bi ga očitno rad zamenjal na vrhu izvršne oblasti. Po odkritju laži glede premoženja je zagotovil, da bo razmisлил o odstopu s funkcij ministra in tudi predsednika stranke Zares. Toda to se ni zgodilo, morda tudi zato, ker ga je dvakrat javno podprl predsednik države dr. Danilo Türk. Državni poglavar ni rekel, da je Gregor Golobič lagal, ampak da je napravil napako. Po njegovem mnenju mu je treba dati priložnost, da ostane na svojem položaju in napako popravi. Gregor Golobič torej ni odstopil s svojih položajev, pri tej odločitvi pa ga je podprl tudi premier in dejal, da zanjo prevzema odgovornost. Afera pa še zdaleč ni

končana in ni gotovo, kdaj in kako se bo razpletla. Morda bodo opozicijske stranke zahtevale izredno zasedanje državnega zbora, na katerem bi ministru izglasovali nezaupnico. Zaradi večine, ki jo imajo v parlamentu stranke vladne koalicije, bo zahteva za nezaupnico Gregorju Golobiču najbrž zavrnjena, toda vlada bo izgubila del ugleda in verodostojnosti, ker je zaščitila moralno in etično spornega ministra in politika. Laž je očitno postala vrednota v vladi.

Med drugimi dogodki v slovenski politični kroniki navajamo izjavo državnega poglavarja dr. Danila Türka, "da je stanje na ustavnem sodišču dramatično". Sodišče, ki je največji varuh ustavnosti in zakonitosti v državi, je namreč preobremenjeno z zadevami, ki bi jih lahko reševala redna sodišča. Predsednik države se je zavzel za spremembo ustave v tistem delu, ki se nanaša na Ustavno sodišče. Slednje naj bi v prihodnje reševalo samo najpomembnejša vprašanja slovenske ustavne ureditve, pravnega sistema in delovanja države. Vlada je predlagala, naj 120.000 državljanom, ki živijo v revščini in težavnih socialnih razmerah, Državni zbor odobri enkratni denarni dodatek. Znašal naj bi 200 evrov. Pomoč bi dobili tisti, katerih prihodki ne dosegajo 60 oz. 70 odstotkov najnižje neto plače v Sloveniji. Navajamo, da je najnižja neto plača v državi v letošnjem mesecu marcu znašala 589 evrov. Za omenjeni enkratni dodatek je v državnem proračunu namenjeno 15 milijonov evrov.

Novi akademiki tudi iz Trsta oziroma zamejstva

Iz kabineta predsednika Slovenske akademije znanosti in umetnosti - najvišje znanstvene in umetniške ustanove v državi - so Novi glas obvestili, da bodo v četrtek, 18. junija, na slavnostnem zasedanju akademije izročili listine novim rednim in dopisnim članom Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Postopek bo izvedel predsednik ustanove akademik Jože Trontelj. Med novimi rednimi člani so tudi pisatelj Boris Pahor in Alojz Rebula in zgodovinar Jožer Pirjevec, iz Trsta oz. slovenskega zamejstva v Italiji. Slovenska izseljenska matica pa je sporočila, da bo Srečanje v moji deželi 2009 v soboto, 4. julija, v amfiteatru gradu Kromberk pri Novi Gorici. Tedaj bo tudi premiera dokumentarnega filma o izseljenkah v Egiptu, aleksandrijskih.

Marijan Drobež

Kratke

Umrla je pesnica prof. Ada Škerl

Časniki in druga javna občila v Sloveniji so počastili spomin na pesnico prof. Ado Škerl, ki je v 86. letu starosti umrla v Mariboru. Konec štiridesetih let prejšnjega stoletja se je proslavila z zbirko Senca v srcu, v kateri se je uprla kolektivizmu oz. revolucionarnim načelom o vlogi poezije v državi in družbi. Škerlova v svoji zbirki (izšla je leta 1949) ni opevala izgradnje socializma in nove družbe, temveč je izrazila in opisala intimne ljubezenske občutke, zaznamovane z vizijo človekove smrti. Zbirka z naslovom Senca v srcu je vzbudila ogorčen odziv tedanje politike in Škerlovi so celo zagrozili, da bi jo zaradi omenjenega dela lahko zaprli. Po osamosvojitvi Slovenije so pesnico Ado Škerl rehabilitirali in jo tudi uradno spet uvrstili v velika imena slovenske poezije. Pričakujejo tudi, da bo katera od slovenskih založb kmalu ponatisnila njeno pesniško zbirko, Senca v srcu.

Dober pridelek češenj v Brdih in na Vipavskem

Praznik češenj, tradicionalna prireditev v Brdih, je tudi letos uspel. Obiskovalcev je bilo veliko, prišli pa so iz vse Slovenije in tudi iz okoliških krajev čez mejo. Pridelek tega prvega spomladanskega sadeža je bil dober, večji kot ob običajnih letinah. V Brdih češnje gojijo na okoli stodvajsetih hektarjih površine, skupni pridelek pa bo letos znašal okoli 1.200 ton. Pridelovalci so obiskovalcem prireditve ob prazniku češenj, ki je tudi praznik občine Brda, prodajali po dva do tri evre za kg. Dober pridelek češenj je bil tudi v Vipavski dolini, kjer tudi potekajo razne prireditve; največ je pohodov po znanih poteh in območjih.

V Sloveniji najraje kupujejo domačo hrano

V Sloveniji se nadaljuje akcija z naslovom Kupujmo slovensko, ki jo vodi in usmerja Zbornica kmetijskih in živilskih podjetij ob sodelovanju živilskih in kmetijskih podjetij. Z njo potrošniki seznanjajo s pestro in obsežno izbiro domačih pridelkov oz. živil, ki so kakovostna in nasploh ustrezna. Spodbujanje porabe slovenskih živil in izdelkov pa je pomembno tudi z vidika ohranjanja slovenskih vrednot, tudi narave, ter ohranjanja pomena kmetijstva in zaposlenih v tej dejavnosti. V kampanji z naslovom Kupujmo slovensko sodeluje 61 kmetijskih in živilskih podjetij iz vse države. Potrošniki v Sloveniji imajo v trgovinah in na tržnicah zelo veliko izbiro slovenskih in tujih izdelkov in blaga. Sodeč po neki anketi, pri izbiri oz. nakupu upoštevajo predvsem kakovost živil, ne glede na državo, iz katere prihajajo. Vendar jih več kot polovica kupuje slovensko hrano. To velja predvsem za sveže meso, mesne izdelke, pa mleko in mlečne izdelke. Po večini kupujejo tudi domače sadje in zelenjavo.

Prenovljen hotel Izvir v zdravilišču Radenci

Usposobljeni za zdravljenje srca in ožilja V zdravilišču Radenci, ki je med najbolj znanimi v Sloveniji, so odprli prenovljeni hotel Izvir, objekt, ki se je prej imenoval Terapija. Gre za najstarejši hotel v državi, namenjen pa je rehabilitaciji (zdravljenju) srca in ožilja. Prenovljeni hotel ima 115 ležišč v devetinšestdesetih sobah, od tega je sedem sob v negovalnem

oddelku. Obnovili so restavracijo s 160 sedeži, odprli novo slaščičarno, hotel pa tudi tehnološko posodobili. Z obnovo hotela Izvir so v zdravilišču Radenci zaključili investicijsko obdobje, ki je trajalo deset let. V tem času so za potrebe in razvoj zdravilišča investirali okoli 200 milijonov evrov. V zdravilišču Radenci imajo sedaj skupno 651 postelj za goste, le-ti pa ustvarijo okrog 230 tisoč nočitev letno. V tem zdravilišču gospodarskih težav oz. krize še ne občutijo, saj beležijo enak obisk gostov, med njimi jih je zlasti veliko iz Italije, kot v prejšnjih letih.

Iz nove številke EUekspresa Evro je ljudem poenostavil življenje

Izšla je deseta številka časopisa EUekspres, ki je glasilo predstavništva Evropske komisije v Sloveniji. Objavljenih je veliko aktualnih in zanimivih člankov in drugačnih

Evropi, razmišljanja o evropskem državljanstvu, dogodkih, ki so najbolj zaznamovali slovensko članstvo v EU, za izkušnje posameznikov z evropskimi zadevami in za

raziskave, Janez Potočnik. Z njim so se pogovarjali o Evropski uniji pet let po njeni največji širitvi, vlogi Slovenije v povezavi, možnostih, ki jih članstvo v evropski družini nudi posamezniku, in tudi o izzivih, pred katerimi je Unija v obdobju finančno gospodarske krize. Evropski komisar Janez Potočnik je na vprašanje o treh največjih pridobitvah Slovenije, ki jih je omogočilo članstvo v EU, odgovoril: "Slovenija je enakopraven partner s preostalimi članicami povezave. Sedi za skupno mizo in soodloča o skupni prihodnosti. Pravila sobivanja, ki jih je v pogajalskem procesu prenašala v svoj pravni red, odkar je članica, soustvarja. Slovenija ima tako večji vpliv pri uresničevanju lastnih interesov znotraj

povezave in možnost aktivnega sodelovanja pri usmerjanju ključnih globalnih procesov. Med konkretnimi pridobitvami za naše državljane sta najbolj otipljivi uvedba skupne evropske valute in dejstvo, da smo postali del schengenskega območja. Evro je ljudem poenostavil življenje, vnesel več preglednosti, predvidljivosti in varnosti. Odprava mejnega nadzora v devetih novih članicah decembra leta 2007 pa je ustvarila območje, kjer lahko 400 milijonov Evropejcev potuje med petindvajsetimi državami - od Portugalske do Poljske in od Grčije do Estonije - brez administrativnih zapletov. Ključno pa je, da so padle navidezne meje v glavah. Zavel je nov veter, kar bo predvsem mladim odprlo nove priložnosti ter posledično utrnilo njihovo samozavest. Dolgoročno je to najpomembnejše".

M.

EUekspres

sestavkov, namenjenih zlasti peti obletnici širitve povezave in članstva Slovenije v njej. Gre, denimo, za informacije o mladinskih projektih po

mnenja Slovencev o tem, kako naj se povezava razvija v prihodnje. Poseben gost nove številke časnika je evropski komisar za znanost in

nezaupnica Sloveniji in vsem njenim organom. Izvajanje komemoracij na krajih, kot je brezno Golobivnica pri Lokvici, ki niso označena in niti opredeljena kot mesta spomina na umrle, je bolj kot ne provokacija in poskus netenja sovraštva in možnega konflikta. Če je po naši zakonodaji mogoče izvajati

kaj takega, to samo kaže na pomanjkljivost predpisov in pomanjkanje politične volje, da bi se jih spremenilo. Najnovejši dogodek, ki je vznemiril vrsto naših članov, je odprtje nakupovalnega centra OBI. Napis v dveh jezikih na območju, ki ni dvojezično, hkrati pa občutljivo za uporabo jezika, kažejo na pohleven odnos lastnikov objektov do kupcev z druge strani meje in

njihovo hlastanje za dobičkom za vsako ceno. V dobi množičnih nakupov v Italiji Italijanom niti na misel ni prišlo, da bi na podoben način olajšali nakupe kupcem iz Slovenije. Če k temu dodamo še velike težave, ki jo ima naša manjšina v Italiji z uveljavitvijo dvojezičnih napisov na krajevnih oznakah v etnično slovenskih krajih, je jasno, da s popuščanjem pri nas na simbolični ravni pomikamo dvojezični prostor na naše ozemlje in se s tem malo po

malo vračamo v stanje, kakršno je bilo med leti 1918 in 1945. Območni odbor borcev za vrednote NOB Nova Gorica zato poziva vse pristojne, da nemudoma poskrbijo, da se bodo spoštovala naše nacionalne pravice, to pa je, da na svoji zemlji spoštujemo svoj jezik in svoje zakone, predvsem pa, da v vsakem trenutku kot državljani in kot država izkazujemo svoj nacionalni ponos.

**Predsednik
Vladimir Krpan**

Izjava Območnega združenja borcev za vrednote NOB Nova Gorica Skrb za spoštovanje nacionalnih pravic

Območno združenje borcev za vrednote NOB Nova Gorica je organizacija civilne družbe, ki v skladu s svojim programom skrbi za ohranjanje tradicije in vrednot narodnoosvobodilne borbe, sodeluje pa tudi v javnem življenju in se kritično odziva na pomembna vprašanja v

sedanjem času. Člani ZB smo zelo kritični do posameznih dogodkov, ki smo jim priča. Ukrep italijanske vlade, s katerim je za določen čas suspendirala prost prehod med državama in s tem tudi t. i. Schengensko mejo, ni v prid razvijanju medsebojnih odnosov med dvema državama in dvema narodoma. Ta ukrep je

Anketa ob koncu dejavnosti

Popoldan v Mladinskem domu v Gorici

Otroštvo je kot jutro, ki nam sije močnejše in svetleje kakor ves ostali čas. Mladostništvo pa je čas brez jasnega obličja, ki se preobrne v prevzetost od želja in načrtov, "ko bo le-on s svojo močjo gore premikal in preobračal svet". Tako vzgojitelji pogosto označujejo mladostnike od 10. do 14. leta.

Ob koncu pouka, ko moči že nekoliko pojemajo, ko sonce greje in nas vleče v senco in osvežitev, so v Mladinskem domu v Gorici gojenci, ki obiskujejo pošolski pouk, izpolnili anketo, v kateri so izrazili svoje mnenje o delu in počutju med popoldanskim pošolskim poukom.

83% dijakov v šolskem letu 2008/09 prvič obiskuje pošolski pouk v Mladinskem domu. Vsi izkoriščajo možnost prevoza iz šole v MD (Mladinski dom) in so s tem zadovoljni. Vsi tudi jedo kosilo v MD. Nad hrano sicer niso ravno navdušeni; pripisali so pripombo o enoličnosti in neokusnosti hrane.

Hišni red in pravila obnašanja so ocenili kot primerne v polovici odgovorov, tretjina meni, da so strogi, ostali na vprašanje niso odgovorili.

Glavni namen obiskovanja pošolskega pouka v MD je, da tu napišejo domačo nalogo in ponovijo šolsko snov in se družijo z vrstniki (67%). Za 33% otrok sta glavni namen zabava, druženje in da hitreje mine popoldan.

Šestina dijakov za pomoč vedno

vprašuje vzgojiteljico, polovica vprašuje včasih za pomoč, tretjina dijakov pa noče, da jim vzgojiteljica pomaga. Tisti, ki pomoč vzgojiteljice sprejemajo, so z njo zadovoljni. Všeč jim je, da jih vzpodbuja (50%), vzgojiteljica je njihova zaupnica, povedo ji vse o svojih uspehih in neuspehih v šoli in drugod (17%), 33% dijakov pa ne želi, da vzgojiteljica ve za njihove uspehe v šoli.

Ob toliko stvareh, ki jih počenjam, je pomembno tudi to, da se zavedamo, da je ob vsakem uspehu zraven tudi božja pomoč. Polovica dijakov meni, da jim Bog pomaga pri doseganju uspehov, hkrati pa trdijo, da so za svoje uspehe zaslužni le sami. Tretjina ni povedala svojega mnenja.

Ko se pošolski pouk v MD konča, je tretjina dijakov nekoliko utrujenih, dve tretjini otrok pa je precej utrujenih.

Kljub temu pa so dijaki v anketi zbrali še toliko moči, da so predlagali še cel kup novosti, ki bi jim omogočile boljše bivanje v MD: nove računalnike in več možnosti "čepeti" pred računalnikom, daljše odmore, nič učenja, sodobna televizija, neomejena uporaba mobilnega telefona, druge vzgojiteljice, boljše hrano...

Mladostnika pretresajo številna vprašanja. V ospredju niso več ideali, kot so dobrota, ljubezen, odpuščanje, poštenje, zvestoba..., ker mora k tem vrednotam že sam prispevati. Skuša prerezati korenine tradicije, na drugi

strani pa sluti, da mora iz izročila svojih prednikov še veliko prejeti.

Otroci in mladina nihajo med zahtevo po gmotnih dobrinah in duhovnim svetom, zato jih gmotni svet ne zadovolji, pa naj se starši še tako trudijo z izpolnjevanjem želja po dobrinah. Mladostniki so v stalni pripravljenosti za obrambo (zlasti verbalno), ne glede na to ali jih kdo ogroža ali ne. Že ob običajnem naročilu ali opozorilu se postavijo v bran.

Okrog sebe iščejo izjemo in drugačno v svojem okolju; tudi svojo identiteto. V tem so skrivnostni in sanjavi. Skrivajo vse tisto, kar nočejo, da bi kdo odkril. Te skrivnosti odrasli zelo radi zalezujejo in pri tem pozabljamo, kako obsežna je skrivnost odraslih, do katere ne spustimo nikogar.

Svojo stisko mladostniki pogosto lomijo z nesramnostjo, prepirljivostjo, zasmehovanjem na starših ali na drugih, ki jih imajo radi.

Pojasnevanje tega ne znajo, vedno pa po prepiru iščejo spravo. V svojem nenenakopravnem boju z odraslimi otroci ne razmišljajo, le bojevati se hočejo, dokler ne pridejo z duševnim dozorevanjem do dognanja o (ne) smiselnosti boja.

Otrokom in mladim želim, da bi bile te poletne počitnice njihove najprijetnejše! Učiteljem in vzgojiteljem pa mirnejše dneve in prijetno počutje.

Karmen Lemut

V Mladinskem domu v Gorici Predstavitev poletnega središča Srečanja

in animatorji so poleg pomembnejših navodil za varno in hkrati prijetno preživljanje dnevo v poletnem središču predstavili tudi teme pettedenskega druženja v okviru Srečanj 2009. Z naslovom *V tridesetih dneh okrog sveta* bodo z družabnimi in športnimi igrami, ustvarjalnimi delavnicami, z gosti-posebneži, izleti in drugimi vragolijami obšli svet. Vsak teden bodo otroci spoznali znamenitosti, ljudi, načine življenja, naravo, hrano, navade in otroške igre z ene od celin. Začeli bodo z Evropo in nadaljevali z Azijo, Avstralijo, Ameriko in sklenili dogodivščino z Afriko.

V petih tednih bodo obkrožili svet s ciljem, ki so si ga na začetku zadali, in sicer, da bodo otroci nad temi počitnicami v poletnem središču navdušeni.

poletno središče v času od 15. junija do 17. julija 2009 ter od 24. avgusta do 4. septembra v organizaciji Skupnosti družin Sončnica. Ravnatelj, vzgojitelji

Evropski regionalni gospodarski forum, 250 udeležencev iz 28 držav

O razvoju človeških virov in upravljanju z migracijami

Zagotavljanje človeškega kapitala in upravljanje z migracijami za konkurenčnejšo Evropo – pod tem naslovom je v ponedeljek in torek, 8. in 9. junija, v Novi Gorici potekal dvodnevni Evropski regionalni gospodarski forum (EREF), ki ga pod pokroviteljstvom evropskega odbora regij skupaj pripravljajo Slovensko gospodarsko in raziskovalno združenje v Bruslju, novogoriška mestna občina in Služba vlade RS za lokalno samoupravo in regionalno politiko. V Hitovo Perlo je dogodek privabil več kot 250 udeležencev z gospodarskega, raziskovalnega, inovacijskega, kadrov-

ve pri Evropski komisiji, Zoran Stančič, je na ponedeljkovem odprtju foruma poudaril, da so obravnavane teme izjemnega pomena za razvoj regije, Evropski uniji pa prinašajo dragocene izkušnje. "Človeški viri so ključni element za dvig konkurenčnosti. V času gospodarske krize še toliko bolj", je še poudaril Stančič in dodal, da so izzivi enaki tudi za zahodno balkanske države, od katerih so nekatere že globoko v teh procesih. Povedal je še, da je Evropska unija že sprejela priporočila za oblikovanje skupnega evropskega raziskovalnega prostora, ki naj bi z vzpostavitvijo prostega pre-

priljubljenih delavnic izpostavili dejstvo, da morajo evropske regije in lokalne skupnosti na vseh področjih človeških virov, vključno z migracijami, zavzeti bolj aktivno držo in poskrbeti za izmenjavo dobrih praks. Poudarili so tudi, da bolonjski proces napreduje prepočasno, in da bi morali biti izobraževalni sistemi bolj osredotočeni na študente in vseživljenjsko izobraževanje. Izpostavili so potrebo po povečanju javnih in privatnih sredstev za izobraževalne dejavnosti in po okrepitevi povezav med univerzami, raziskovalnimi instituti in gospodarstvom. Izrazili so tudi podporo razvoju elek-

skega in izobraževalnega področja iz 28 držav, prisotni pa so bili tudi predstavniki regij in držav EU ter regij jugovzhodne ter vzhodne Evrope. Novogoriški župan Mirko Brulc je že na novinarski konferenci pred začetkom letošnjega EREF-a izrazil zadovoljstvo, ker se je forum s petih letih usidral v ta prostor, in prepričanje, da lahko v prihodnje preraste v še kaj večjega. V zvezi z letošnjo vsebino pa je poudaril, da smo na področju človeških virov še zelo podhranjeni, zato je ta tematika dobrodošla. Direktorica občinske uprave, Elvira Šušmelj, ki je bila zelo angažirana pri sodelovanju z udeleženci z jugovzhodne Evrope, je poudarila, da postaja zaradi širitve EREF mreže celotno dogajanje tako velik zalogaj, da se postavlja resno vprašanje, ali bo občinska uprava glede na vse ostale dejavnosti to še zmogla, zato že razmišljajo o tem, da bi v prihodnje to vlogo vsaj deloma prevzel še kdo. "Gre za dogodek, ki predstavlja temelj poslovnega turizma v Novi Gorici", je zaključila Šušmeljeva. Namestnik generalnega direktorja za raziska-

toka znanja, raziskav in tehnologij zaživel do leta 2020. V imenu slovenske vlade je na forumu spregovoril Jozsef Gyorkos, državni sekretar na ministrstvu za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo. "Interes in cilj ministrstva sta sistemsko urediti področje visokega šolstva tako, da bo Slovenija skupaj z Evropo gradila na znanju temelječo družbo", je povedal in izpostavil predvsem željo po bistvenem povečanju mobilnosti študentov. Delež slovenskih študentov, ki danes študirajo v tujini, znaša namreč le tri odstotke, do leta 2020 pa naj bi ga povečali na 20 odstotkov. "Prizadevamo si tudi za mobilnost profesorjev in raziskovalcev ter za priznavanje kompetenc, pridobljenih na neformalen način", je še dodal Gyorkos ter izpostavil pomen vseživljenjskega učenja. Po dveh dneh predavanj, delavnic, srečanj in koristnih izmenjav mnenj ter izkušenj se je tudi letošnja, peta izvedba Evropskega regionalnega gospodarskega foruma zaključila s sprejemom novogoriške deklaracije. V njej so udeleženci foruma in predhodnih

tronskega učenja in se zavzeli za zaustavitev bega možganov oziroma za bolj uravnoteženo kroženje strokovnjakov in izobražencev v evropskih državah in regijah. V resoluciji so zapisali še, da bo Evropa glede na demografski deficit še naprej potrebovala priliv manj kvalificirane delovne sile, zato je nujna bolj učinkovita migracijska politika v povezavi z razvojnimi strategijami in boljša koordinacija med članicami EU na tem področju. Omenili so tudi pomen razvoja učinkovitega sistema komuniciranja z diasporo, predvsem pa dejstvo, da bo EREF še naprej prispeval k pripravam držav in regij jugovzhodne Evrope za članstvo v Evropski uniji. Ob koncu letošnjega EREF-a je bila izbrana tudi nosilna tema 6. Evropskega regionalnega gospodarskega foruma, ki bo v Novi Gorici potekal 7. in 8. junija prihodnje leto. EREF 2010 bo potekal pod naslovom Kompetence in vrednote za trajnostno in na znanju temelječo konkurenčnost – nova agenda za evropske regije.

Nace Novak

Drugi Memorial bratov Špacapan Na goriškem turnirju slavila Sloga

Med 8. in 13. junijem je ASŽ Olympia na igrišču pred Slovenskim športnim centrom Mirko Špacapan organizirala drugi Memorial bratov Špacapan, odbojcarski turnir, ki se ga je letos udeležilo dvanaest ekip. Prijetno in toplo vreme je botrovalo uspehu prireditve, ki je postala že tradicionalen športni dogodek v začetku goriškega poletja. Turnir, v spomin na brata Petra in Mirka Špacapana, namreč postaja priložnost srečevanja za odbojkarje iz Goriške in s širšega območja po prvenstveni sezoni.

Letos so se turnirja udeležili tudi vidni predstavniki slo-

venske manjšine v Italiji, deželni svetnik Igor Gabrovec, deželni tajnik SSK Damijan Terpin in pred-

sednik SSO za Goriško Walter Banelj. Na turnirju sta bili prisotni tudi žena in hčerka Mirka Špacapana, Manuela Quaranta in mala Angelca, ki sta skupaj s častnim predsednikom Olympie Martinom Krannerjem tudi nagrajevali zmagovalce. S tekmovalnega vidika je bil turnir uspešen za tržaške predstavnike. Uveljavili so se namreč odbojkarji SZ Sloga, ki so tako kro-

nali letošnjo nadvse uspešno sezono (openško društvo je slavilo dve napredovanji v moških članskih prvenstvih). Drugo mesto so si pripragali odbojkarji Prvačine, medtem ko so se na tretje mesto zavihteli Tržičani. Za najboljšega napadalca turnirja je bil imenovan Slogin Danijel Slavec, najboljši podajalec je bil Aleš Karnel iz Prvačine, za najboljšega igralca turnirja pa je bil izbran David Cettolo (Sloga).

NOVI
GLAS

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD, tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC. Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu. Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250.

To številko smo poslali v tisk v torek, 16. junija, ob 14. uri.

Predsodki ob pomanjkanju časa za sočloveka

Da te ne odnese črni zamorec

Z avtom sem se zapeljala po rože v Italijo. Nekaj begonij, za dušo in za moidoče. Kljub krizi si nekaj cvetja na vrtu še lahko privoščimo, skoraj vsi. Parkirala sem kot po navadi pred trgovino, pa me je takoj nagovoril temnopolti moški čokate in nizke postave, ki me je prosil miloščino. Tega sem vajena že od takrat, ko sem živela v Italiji. Prišli so že pred toliko leti in postala je že naveda, da nas na ulicah in pred trgovinami prosijo za evro ali dva, da ga pošljejo domov, v Afriko, za preživetje. Po spomladanskem postu sem nehala hoditi v bar na kavo in odločila, da bom ta denar prihranila za vbogajme. Nekaj koristnega zame in za moje zdravje, pa tudi za tiste, ki so bolj kot kave lačni vsakdanjega kruha.

Afričan je bil prijazen, nagovoril me je v italijanščini ter povedal, da ve, da je Slovenija lepa dežela. Lepa dežela... nekateri smo pač rojeni pod srečno zvezdo. Imamo bolj ali manj vse, kar potrebujemo, povrhu vsega pa živimo v prelepi deželi in nam ni treba po svetu s trebuhom za kruhom. Morda je turistom tudi njegova dežela lepa, morda je tudi tam narava veličastna, morda mu je hudo po savani in sončnih zahodih... A o tem priseljenci nikoli ne govorijo, zanje je pomemben tisti evro, toliko, kot pač stane naša kava ali jutranji roglič.

Že ga potolažim, da mu bom pač nekaj dala, glavno, da mi ne

kuša prodati nogavic ali vžigalnika, ko ugotovim, da sem brez drobiža. Obljubim mu, da se takoj vrnem iz trgovine. Ko vstopim, vidim, da so kupci že precej razburjeni: spet nekdo prosjači, spet jih nekdo nadleguje, spet jim krati njih dragoceni čas, ki ga je že itak malo. No, sicer vem, da ljudje, ki kupujejo rože za vrt, niso ravno najbolj v škripcih s prostim časom, a kaj hočem, naglica je postala stalnica našega vsakdana. Pa še mlajša gospa svari triletno hčerko, naj ne hodi iz trgovine, ker jo bo drugače hudobni zamorec odnesel neznano kam. Končno se lastnica cvetličarne odpravi na dvorišče, da bi zapodila vsiljivca, a ko se vrne, pove, da noče proč, ker čaka na neko gospo, ki mu je obljubila evro. Postane mi nelagodno, vem, da je to grdo, ampak žal me je sram, in molčim. Nimam poguma, da bi rekla, jaz sem mu ga obljubila. Vem, da ni prav, a ne morem si kaj in zatajim sočloveka. Ko grem iz trgovine z drobižem v roki, ga najdem skritega za razpadajočim zidom. Prijazen je, nasmehne se mi v zahvalo, a jaz se mu ne upam pogledati v oči. Ker je tisti evro veliko manj, kot sem dala za rože. Ker tudi jaz nimam časa, da bi se pogovorila z njim. Ker sem ga zatajila zaradi ljubelega miru...

Ko se vozim proti domu, proti svoji prelepi deželi in hiši z vrtičkom, mi temnopolti nasmeh nikakor noče iz glave. Pomislim, koliko teh ljudi se vsak dan

z zadnjimi prihranki odpravlja na pot čez morje, da bi bili deležni vsaj delčka naše sreče. In opravljajo dela, ki jih sama nikoli ne bi. Težaki so in garači. Ali s potrpežljivostjo in nasmehom čakajo na tisti evro... Mi pa se skozi pritožujemo. Zdaj, ko nas pesti ekonomska kriza, še veliko bolj. Ker si ne moremo več privoščiti čisto vsega, kar smo si lahko privoščili do včeraj. Ker se moramo nekoliko bolj potruditi, da pridemo do konca meseca. Pred časom sem s sosedi razpravljala o položaju v Darfurju, jezni so bili namreč na nekdanjega slovenskega predsednika, češ da se ukvarja z zamorci, namesto da bi pogledal, kako težko gre njim doma. Saj vem, da je tudi s slovenskimi plačami težko shajati, pa si vendar lahko nekaj privoščijo, tudi lakote ni pri nas na vasi. Sosedom rada priskočim na pomoč, ko vidim, da jim gre težko, ne morem pa molčati in gledati afriških otrok, ki hiraajo v umirajo zaradi naše potratnosti.

Sicer večkrat razmišljam, da se vsaka stvar na tem svetu dogaja s točno določenim namenom, verjetno je tudi do gospodarske krize prišlo zato, da bi se od tega nekaj dobrega naučili. Tudi to, da se da živeti drugače, manj potratno.

Ko grem po nakupih, velikokrat iz radovednosti opazujem, kaj vsega imajo ljudje v vozičkih. Same priboljške, dobrote in poslastice, ki vsekakor ne spadajo

na seznam zdravih živil, še prave hranilne vrednosti nimajo. Ko prijatelju omeniš, da se da dobro kosilo skuhati tudi z regratom, koprivami ali čemažem, že viha nos, češ, kaj mi pa ta sploh govori. Pa veliko bolj zdravo je kot kupovati zgodnjo zelenjavo, ki je zrasla v toplih gredah in še sonca nikoli ni videla, morda celo zemlje ne, saj jo na modernih farmah gojijo na plastiki.

Pa ni samo to. Svojo podobo skušamo olepšati z dragimi oblekami, celo s prestižnimi av-

tomobili. Prijateljica je pred kratkim prodala avto, ki je bil čisto v redu. Zaradi podobe, zaradi ugleda, je rekla, da ji ne bodo ljudje za hrbtom govorili, s kakšnim avtom se vozi naokrog. No, jaz sem kar ponosna, da se vozim naokrog s petnajst let staro Škodo in da ne zapravljam za modne muhe avtomobilske industrije, pa čeprav s tem ne pomagam velikim koncernom, ki so na robu stečaja. Hops, oprostite, ki so že v stečaju. Mi pa

veliko boljše je), niti zadnjih novosti iz kataloške prodaje ni na naših policah. Katalogi in reklama romajo v zbiralnik za papir, kupujemo pa samo stvari, ki so nam dejansko potrebne, ne tega, kar nam prodajalci ponujajo in razkazujejo. Pa naj mi politiki še tako priporočajo, naj ekonomijo rešujem z nakupovanjem. Ekonomijo se da rešiti samo z moralno in etičnimi spremembami, ljudi pa je treba ozdraviti nakupovalne mrzlice, da bodo

našli čas zase in za sočloveka. Pa tudi druge se da marsikaj prihraniti. Znanaka, ki se je pravkar ločila od moža, tarna, da ne ve, kako plačevati položnic, psa pa redno vozi v pasji salon. Ko mi govori, kako ga tam lepo skopajo in postrizejo, me je sram, pa ne zaradi mojega psa, ki je nekoliko bolj po domače postrizen, temveč predvsem zaradi sebe. Pri nas ne vozimo psa v salon, svoje frizerske sposobnosti pa urim in izboljšujem tudi na sebi in na ostalih družinskih članih. No, edino moja

mama z njimi ni bila zadovoljna, zato pa jo striže in češe sosed, kateri v zahvalo prinesemo steklenico vina in nekaj domače zelenjave.

Življenje postaja resnično iz dneva v dan dražje, več se brezposelnost in veliko je ekonomske negotovosti predvsem med mladimi. Pa se da vseeno marsikaj prihraniti: nekaj manj prevzetnosti in potratnosti, pa doma se da marsikaj popraviti in reciklirati. Tudi kavbojke se da zakrpati, meni so potem še lepše! Pa nekaj časa zase si vzemimo, za svoje najdražje in prijatelje, namesto da bi se z vozički podili po tistih zatohlih halah sredi polic. Meni je nakupovanje tako zoprno, v velikih trgovskih centrih pa me dušita hrup in zrak, ki je slab in težak. Veliko lepše mi je, ko za trenutek poklepetam z Afričanom, ki pred trgovino čaka na miloščino, in se zatopim v njegove oči. V njih je žalost, pa človeška toplota. In daljni spomin na savano in afriške sončne zatone. Pa sanje o prijateljstvu, o ljubezni, o svobodi. Sanje človeka, ki je, kot toliko drugih, zaradi našega divjega ekonomskega razvoja izgubil dostojanstvo, ljubezen, dom...

Suzi Pertot

Ob izteku športne sezone

Preporod športa pod Svetim Justom ali Trst je naš?

Športna sezona, ki sovpada nekako s šolskim letom, je bila za tržaški šport izjemno uspešna, tako da lahko po nekaj letih suhih krav upravičeno spet govorimo o nekem preporodu športnega gibanja pod Svetim Justom. V zadnjih sezonah ni bila namreč slika nič kaj spodbudna.

Razmeroma stara mestna populacija in malo denarja na območju, kjer je zaradi pomanjkanja industrije potencial pokrovitelj zelo omejen. Pa vendar je demografskemu padcu (bolj natančno osipu mladine, ki se ukvarja s športom) in skromnim sredstvom mesto skušalo vseeno zmeraj kljubovati in v letošnjem letu se je res izkazalo. Kdo ve, morda je bil to rezultat trenutnega navdiha ali tudi spleta srečnih okoliščin. Vsekakor pa se lahko veselimo določenih smotnih načrtov, ki le navdajajo z optimizmom tudi za prihodnost. Nagnjenje do športa ni bilo sicer nikoli vprašljivo, še posebej ne v mestu, ki je močnejši športno v deželi, ki ima med dvajsetimi italijanskimi v sorazmerju s prebivalstvom vsakič največ olimpijcev (tržaških nikoli ne manjka, uveljavljajo se malodane v vseh individualnih športih, od naše kotalkarice Tanje

Romano pa do plavalca Nicole Cassia in številnih drugih). Triestina je v nogometni B ligi z igralnim kadrom srednje kakovosti objektivno odigrala dobro prvenstvo. Zasedla je končno sedmo mesto, potem ko je celo leto nasakovala uvrstitev v končnico za napredovanje v A ligo, v kateri ni

Helebarde že celih petdeset let. Na ta način je moštvo vzbujalo zanimanje in pozornost pri občinstvu in medijih vse do konca, saj je še pred poslednjim krogom imelo teoretične možnosti za preboj v play-off. Čeprav je klubski mla-

dinski pogon še naprej zelo zastavljen, je Triestina vsekakor primer določene daljnovidnosti pri upravljanju, za kar se je treba zahvaliti mecenom furlanske družine vinarjev Fantinel, ki so glavni in zdrav sponzor društva.

Lep projekt so v mestu v zalivu končno uresničili košarkarji po za slugi domačega strokovnjaka Mattea Boniciollija, ki je kot organizator preteklo poletje prevzel v roke klub v razulu in ga v kratkem času korenito preobrazil. Obnovil je zapuščen mladinski sektor, vložil raje v trenerje kot v odslužene košarkarje članske ekipe in s tem dosegel lepe rezultate tako pri vzgoji mladitve kot s prvo postavo, ki je takoj deloma nepričakovano napredovala v A ligo amaterejev, dočetrainjso B1. Njegov načrt predvideva društvo Pallacanestro Trieste kot vrh piramide, v katero naj bo vključenih čim več mestnih okolij. Prava dodana vrednost je v igri pod košema publika, saj je bila tudi v po kakovosti četrti državni ligi velika športna palača večkrat polna.

Tudi roket ima za sabo fantastično sezono, pravzaprav odlično dveletje. Potem ko se je moral klub zgodovinskega predsednika Lo Duce po sedemnajstih državnih naslovih poleti 2007 odpovedati najvišji italijanski ligi in potem ko je začel vse znova iz tretjega državnega tekmovanja, je po dveh zaporednih napredovanjih zdaj spet v elitni A1 li-

gi; nastop v njej je sicer še vprašljiv. Pa vendar, v klubu so postopali potrpežljivo, s premišljenimi in naposled tudi učinkovitimi koraki.

In ko smo že pri narodnostno izjemno mešanemu igralškemu kadru roketnega kluba, moramo v tržaško zgodbo absolutno vključiti tudi ščepec slovenskega. Sedmerko društva Pallamano Trieste je v zadnjih dveh letih do uspehov privedel koprski trener Fred Radjoković, na igrišču pa je bila v postavi več kot polovica Slovencev, med temi tudi trije zamejski igralci (veteran Marko Sardoč in mladince David Sedmak ter Marko Kerpan). Triestina je že svojčas registrirala Mariborčana Sebastjana Berka, danes pa se njeno vodstvo pogovarja z ljubljanskim mogotcem Jocom Pečecnikom o morebitnem sodelovanju pri upravljanju oziroma finančni podpori. Tudi v košarkarskem svetu pa se zavedajo, da so padle meje ter da so Slovenci sosedje in ne mejaki, pa čeprav je pečica prenapetost še pred kratkim opsovala Jana Budina z že znanim "S'čavom" (o dogodku smo že pisali). V samem društvu pa razmišljajo povsem drugače, Boniciolli se redno srečuje s prijateljem Markom Bantom, vidnim predstavnikom zamejske košarke, zanima se za njegovega obojavnega sina Boruta in z navdušenjem plete stike z uspešnim košarkarskim gibanjem v Sloveniji. Kot izkušen in pameten športni delavec namreč dobro ve, da se od njega lahko marsikaj nauči. Torej, Trst je naš?

HC

TENIS

Moška C liga: Gaja - Castiglione 4:3

Gaja je po enem samem letu v deželni C ligi spet napredovala v državno ekipno B ligo!

Moška D liga: Gaja - Triestina 3:0

Gaja je napredovala v ekipno C ligo!

Od 3. do 5. julija v parku med Borovci

39. festival Števerjan 2009

Prvič se je števerjanski festival odvijal leta 1971 v Števerjanu, Festival narodno-zabavne glasbe se torej prireja nepretrgoma celih 38 let. Vstopamo v 39. leto postopnega in korenitega kakovostnega glasbenega vzpona najvažnejše tovrstne zamejske manifestacije. V teh letih se je festivala udeležilo preko 400 glasbenih skupin.

Od 3. do 5. julija se bomo popeljali v števerjanske večere, programsko nabite z motivi narodno-zabavne glasbe, in se zasanjali ob zvoku zapeljivih polk in valčkov, v svežini borovcev župnijskega parka. Gostoljubje organizatorjev, kapljica briškega vina in dobro založeni kioski pa bodo poskrbeli za nadaljnjo prijetno družabnost na festivalu, ki se večkrat rada zavleče pozno v noč. Sami organizatorji lahko zagotovijo, da je pri zrežirani celotnega praznika potrebna ogromna moč, rok in dobre volje. Toda vzdusje, ki se ustvari v teh treh dneh na tem pravokotniku briške zemlje ob števerjanskem trgu, poplaca vse delo in napore. Le v lepo vreme je treba upati.

Na števerjanskih deskah so se uveljavili kot najboljši Fantje z vseh vetrov, Štajerskih sedem, Slapovi; če se osredotočimo le na Primorsko pa Primorski fantje, Vrtnica, Zamejski kvintet in še mnogi drugi. Absolutni zmagovalci števerjanskega festivala so v vseh teh letih bili tudi zamejski ansambli: Mejaši iz Gorice leta 1980, Iga Radoviča iz Nabrežine leta 1981 in Taims z Opčin leta 1983 in 1990. Prvi dan festivala bo v petek, 3. julija, s pričetkom ob 20.30. Na oder bodo stopili ansambli: Gorenjski

kvintet, Modri val, Otoški cvet, Juhaj, Jurčki, Jan kvintet, Zdomarji, Dinamika, Skupina Gadi, Šantelj, Taims, Erazem, Notranjci, Kolovrat in Vzpon. Dan kasneje, 4. julija, se bodo ob isti uri pomerili ansambli: Bajtarji, Čar, Kvintet Osminka, Harmonija, Črički, Minutka, Mladitupi, Perkmandelji, Biseri, Vesele svatje, Peklenski muzikantje, Čepon, Rimljani, Uspeh in Triglavski muzikantje.

Finalni del festivala, ki bo gotovo privabil v briško vas lepo število obiskovalcev od vsepovsod, bo v nedeljo, 5. julija, in sicer z začetkom ob 17.30. Krona nedeljskega srečanja pa bo, po podelitvi nagrad, nastop priznanega slovenskega kantavtorja Adija Smolarja. Komisijo za glasbo bodo sestavljali Bertl Lipusch, Danilo Čadež, Jože Burnik, Tullio Možina, Jan Leopoldi, Denis Novato, Mihael Corsi, komisijo predseduje Matej Pintar; komisijo za besedilo pa Milan Jež, Leonard Katz ter Franca Padovan in Martina Valentincič kot predstavniki organizatorja. Za ozvočenje sta zadolžena Mice Karov in Niko Klanjšček, za prijetno sceno bo poskrbel Jože Napotnik. Napovedalca sta že ustaljeni podobi tega tekmovalnega tridnevja, in sicer Jasna Kuljaj in Janez Dolinar. Letos bodo v pevski sobi Sedejevega doma razstavljali svoja dela fotografiji Skupine 75.

Vsi ljubitelji narodno-zabavne glasbe in vesele družbe ste torej vabljeni od 3. do 5. julija med Borovci v Števerjan. Organizator pripravlja tudi letos prijateljem števerjanskega festivala prijetno presenečenje in vas bo gostoljubno sprejel!

Pesniška zbirka Dorine Beržan

O pečinah in valovih življenja

Pri založbi Il Mandracchio, na račun Italijanske samoupravne narodne skupnosti, ki imata sedež v Izoli, so lani decembra izšle nadvse preproste in prisrčne pesmi Dorine Beržan. Napisala jih je v izolskem narečju, ki se je s časom kajpada nekoliko "bastardiralo", ne da bi izgubilo na sočnosti, tudi po mnenju Silvana Saua, ki je zbirko uredil in ji dodal nekaj spremnih besed v zvezi s posebno pisavo in izgovorjavo tega narečja, ki je tudi njegovo in mu je prav posebno drago. Zbirka ima naslov Scoli e onde de vida (Pečine in valovi življenja), uvod pa je izpod prijaznega peresa Grazielle Ponis Sodnikar, ki na koncu svojega razmišljanja nekako obžaluje, da niso priložili knjigi tudi zgoščenke, da bi vsi morebitni bralci ob enem čuli, kako pristno zveni ta mila domača govorica. Temu obžalovanju se pridružil tudi jaz, vendar nekako optimistično, saj česar niso storili danes, navsezadnje lahko nadoknadijo jutri, nihče jim tega ne brani. In v tem primeru sploh ne velja, da ura zamujena, ne vrne se nobena. Ta bi se gotovo vrnila. Zadostovalo bi le nekaj dobre volje. Konec koncev, kdor je kupil knjigo ali jo dobil v dar, bi zelo verjetno poiskal in kupil tudi zgoščenko, če bi vedel, da je naprodaj. Stroški zanjo menda ne bi bili astronomski, saj bi pesmi še najbolj izvirno in čuteče znala brati prav Dorina. Preden jih je napisala, so ji v duši prav gotovo dolgo zvenele. In jo

nato prisilile, da je sedla za mizo in jih vrgla na papir. In kot vidim iz zadnje številke koprške revije Fontana, ki je nedavno izšla, vsaj nekaj jih je tudi prepesnila v slovenščino in prelila v italijanščino. Jaz bolj to obžalujem, da ni prevedla v oba knjižna jezika vseh in jih izdala skupaj z izvirniki v narečju, seveda ... če so pesmi v narečju izvirniki, morda so izvirniki oni drugi ali mešano, enkrat eni, drugič drugi in tretji tretji. Odvisno od ... navdiha. V Fontani je sicer rečeno, da so verzji v italijanščini in slovenščini prevodi, in tako naj zaenkrat ostane. Morda je celo res. Z nekoliko bolj domiselno postavitvijo in premišljeno uporabo strani bi se dalo narediti prav lepo trijezično knjigo, le za spoznanje debelejšo. To na glas povem v premislek pesnici pri kakšnem zelo verjetnem ponatisu. Jaz sem jih prebrala – one narečne in tudi peščice v prevodih – z velikim užitkom in večkrat z ganjenostjo ali vsa nasmejana, saj zna biti Dorina včasih norčava in drugič bridko zresnjena. Prvič sem zbirko prebrala od prve do zadnje strani, ne da bi eno samo stran preskočila, pozno v noč, dokler nisem prišla do kazala na strani 114. In ni mi bilo niti ene minute žal. Zdej jih tudi kar pogosto berem, ker so polne človeške topline, polne razumevanja, sočustvovanja in solidarnosti do drugih in... enako prizanesljive in dobrosrčne tudi do sebe, saj se pesnica dojema kot enkratni del

enkratnega človeškega občestva, in nič retorično, tam dol v rojstni Izoli, ki se ji je zapisala v srce, in kar njo boli ali veseli, lahko boli ali radosti vse druge in vsakega posebej, kjerkoli živi, saj bolečine, sreča, upanja, pričakovanja in razočaranja so skoraj enaka povsod, ali močno podobna, le podrobnosti in ime na ali razlogi in scenariji so kdaj drugačni. Prevedla bom instant nekaj krajših pesmi v slovenščino kot nujno, čeprav pomanjkljivo ilustracijo, kaj vse boste našli v knjigi, če boste segli po njej. Narečne pesmi nasplo, a tudi nekatere nenarečne, ne glede, kdo jih je napisal, niso pogosto najbolj primerne za... izvoz, so bolj za intimno domačo in omejeno rabo, ne sodijo kot marsikdaj trpežnejše in manj zahtevno cvetje v tisto vrsto, ki jo je lahko presaditi drugam in kamorkoli, ker zlahka uspeva vsepovsod ali celo, ko cvetove režeš in strižeš, dolgo zdržijo nespremenjene tudi v vazi. Nasprotno, brž ko občutljivejše vrste odrežeš ali izruješ iz njihove prsti, že začnejo vidno veneti ali izgubljati liste in naposled predčasno celo usahnejo, še preden si se jih dobro nagledal. Mednje sodijo tudi maki, plavice, narcise, majnice,

perunike, potonike pa dalije in hortenzije. In še bi lahko naštevale. Vse te cvetice je bolje občudovati kar na polju, v gozdu, v grmu, tam, pač kjer so pognale in zrastle, kot jih presajati drugam. Zaradi te svoje lastnosti pa niso nič manj lepe, nasprotno, še bolj izjemne in zaželenne. To velja prvenstveno za narečne pesmi, a ne samo zanje. Prevodi so sicer zelo koristni, za marsikoga kot nujno potrebni pripomočki za razume-

ki jih bom nekega dne morda vzljubila

Dodala bom kratek portret njene Izole: Come s'z Isola
Kakšna je Izola // Vprašali so me, kakšna je Izola // lepa je / malce umazana / ljudje kot vsepovsod // ni velika / a zame je ravno pravnja

Napisala je tudi ljubezensko pesem svojemu morju: Al mio mar
Mojemu morju // Čutim te / zelenega / rdečega / sivenga / ali modrega // rada mislim / da sem del tebe / kot si ti / del mene / tvoje šumenje / petje / viharji / tvoj vonj / me omamljajo // pijana od ljubezni / ponoči se zlekнем na tvoje vale / in se mi sanja o tebi

Take misli pa jo obhajajo ob pogledu na svojo posteljo: El mio leto
Moja postelja // Ne usedi se na mojo posteljo / v njej je vse tisto, česar ne vidiš // moje sanje / moji upi / moja čustva / moje ljubezni, ki jih nisem nikoli imela / in one, ki bodo prišle // ne usedi se na mojo posteljo / trepete morski val / kos dimnika / zlomljena lastavičja perutnica / vse moje

solze // ne usedi se na mojo posteljo / ker bi tukaj rada imela tudi tebe

Tako nagovarja svojega najdražjega: Veleme ben
Imej me rad: Tudi če nisem več lepa / in niti pridna / in morda

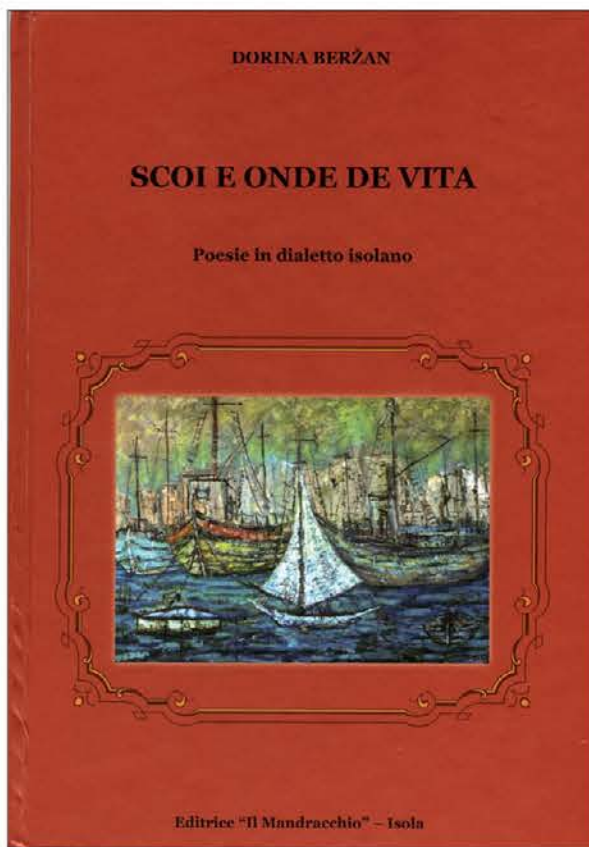
niti dobra // imej me rad / takšno, kot sem, / ker / ker / te potrebujem

O smrti pa takole razmišlja: La morte
Smrt // Mati sestra smrt / kako zelo se te bojijo / jaz te vidim kot luč / ki sije / mi boža glavo / in mi pravi: daj mi / svoje bolečine / svoje bridkosti / vse svoje misli / in se lagodno / spusti v nič / v tisto vso zlato zibko / ki je niti nikoli imela

Zelo resnične in boleče so tudi njene daljše pesmi, družbeno obarvane, z nadvse aktualno socialno noto. Ali dobrotljive in nič vsiljive, prej duhovite primerjave starih časov z novimi, starih navad z novjšimi in modnimi. Pa tista o sivi barvi, ki pripomore še bolj do barvitosti sveta. In ona o telesni ljubezni, o kateri so nekoč mladi menili, da se ljubijo (far l'amor), danes pa se gredo restriktivno (berl omejevalno ozioroma samoomejevalno in povsem odtujeno) le seks (far seso). Ne bom nadaljevala, stopite v kakšno knjižnico in si te istrske pečine ali školje ali čeri sposodite, z valovi življenja vred. Ne boste se kesali. Gre za zbirko, delano po starem še doma, rokodelsko, z nožiči, klavdici, rašplami in obličji, -potemtakem brez modernih sofisticiranih pripomočkov ali kakega napol skritega fabriškega pečata made in China – in zaradi pristno domače in ročne izdelave si zasluži kar veliko bralcev. Skoraj prepričana sem, da ne bo obležala na kakšni knjižni polici in se tam neprebrana le prašila. Sporočite mi, če se motim.

Dorina, HVALA za darilo in hvala tudi novinarju koprškega radia Miru Dalloreju, ki me je prvi opozoril na to svojo izolsko sorojakinjo.

Jolka Milič

Ne gre le za oživljanje nečesa pozabljenega

Vrnitev oglarških kop ali kako so "kuhali" oglje

Eden značilnih vonjev poletja, kot nagovarja neka reklama, je vonj dima, ki se pri peki širi z raznja. Toda kako se pridobiva oglje, ve le še malokdo. Dandanes lahko gremo ponj celo na bencinsko črpalko, ne da bi vedeli, kakšno garanje se skriva v teh sajastih črnih kockah ne navadno pravih oblik. Tudi oglarško kopo zna narediti le še

Da bi opozorili na pomembnost gospodarjenja z gozdovi, sta konec maja, ob Tednu gozdov, slovenski Zavod za gozdove in Zveza gozdarskih društev pripravila celo vrsto prireditev, med drugim tudi "kuhanje oglja". Tako so 29. maja v kar devetnajstih slovenskih krajih hkrati zagorele oglarške kope. Eno med njimi, tisto v Dolah pri Litiji, je zanetila

kakšnih osem ton oglja. Na Primorskem so oglarško kopo na ta dan prižgali v Lokovcu na Banjški planoti ter v Dolenji Trebuši. Tudi na Kozjanskem, v pokrajini okoli imenitnega gradu Podstreda, ležečega visoko na skali in obdanega z gostim gozdom, je le še zelo redko videti sukljanje dima iz oglarških kop. Oglarja kozjanske kope sta bila Ivan in Janko Ja-

oglje. V grajskih kletah so imeli skladišča oglja, ki so ga poleti pakirali in prodajali. V sedemdesetih letih preteklega stoletja pa je tudi okoli Podstreda dejavnost začela izumirati, tako da danes tudi tam le še redki znajo kuhati oglje. "Kuhanje" oglja traja približno dva tedna in je zapleteno opravilo. Oglarji so postavljali kope na ravnem prostoru v gozdu ali

pa na gozdni jasi in v bližini potokov oziroma vodnih virov. Les mora biti zložen v plasteh, in sicer tako, da je debelejši les na sredini, kjer je tudi najvišja temperatura, na obodu pa tanjši les, ki deloma prepreči znižanje temperature na obrobju kope. Kopo, pokrito s prstjo in smrekovimi vejicami, zažigajo z vrha. Oglenitev poteka pri temperaturi 240 do 280 °C, pač glede na vrsto, debe-

lino ter kakovost lesa. Oglar uravnava oglenitev z napravljanjem lukenj za odvajanje dima, z "dimnicami". Naredi jih z luknjačem na prstenem pokrovu. Ko postane dim svetel ali prozoren, je to znak, da je oglenitev v tistem delu kope končana. Kopa po končanem kuhanju stoji vsaj dva dni, da se ohladi. Srednje veliko kopo oglarji razdrejo v enem dnevu. Ohlajeno oglje spravijo v večje

papirnate vreče in v njih jih tudi vidimo v trgovinah. Oglarji so med kuhanjem oglja bivali v zasilnem zavetišču ali kolibi. Narejena je bila iz lesenega ogrodka in pokrita s svežim smrekovim lubjem.

Ogljarjenje bi še vedno lahko bilo pomembna oblika gospodarjenja z gozdovi, pravijo na Zavodu za gozdove republike Slovenije. Ker se za oglje uporablja za drugo rabo manj kakovit les, bi ne le gospodarno redčili gozdove, ampak tako zmanjševali tudi zaračunatost travnikov na robu gozdnatih površin. Torej ne gre le za oživljanje nečesa pozabljenega, pač pa bi pridobivanje oglja lahko znova postalo pomemben vir dela, ne nazadnje tudi kot oblika turistične ponudbe.

Pogled v zgodovino gospodarjenja z gozdovi na Slovenskem nam torej ponuja pestro sliko, poleg tega pa Slovenija velja za deželo gozdov, saj je njena pokritost med največjimi v Evropi.

PK

Oglatarski dnevi na Kozjanskem: nagovor direktorja

nekaj ljudi. Nekoč, že vse od devetnajstega stoletja, pa je bilo oglarstvo na Slovenskem zelo donosna obrt, ki je dajala pomemben dodatni zaslužek vsem lastnikom gozdov. Pri tem so izkoriščali manjvredne les, ki ni bil primeren za obdelavo, ter sečne odpadke. V zlatih časih med obema vojnama so pridelali celo tri-deset tisoč ton oglja na leto, zdaj pa le še petsto ton.

kar Barbara Miklič Türk, žena slovenskega predsednika Danila Türka. Verjeti je, da to ni bila kakšna vpljudnostna gesta ali reklamna poteza, saj so oglarške kope po stari tradiciji navadno prižigale ženske. "Predsedniška" kopa je bila zgrajena iz osemdesetih kubičnih metrov bukovega in drugega lesa trdih listavcev, obsega pa osemindvajset metrov. Iz nje so po dveh tednih dobili

veršek, ki sta na Lapovi domačiji na Trebčah žgala tudi apno v obnovljeni javerškovi apnenici. Lastnik gozdov na Kozjanskem so bili večinoma Windischgraetzki, ki so gozd sekali, imeli opekarno, žgali apno in kuhali oglje. Tudi po drugi svetovni vojni je Gozdno gospodarstvo z ostanki od sečnje kuhalo

Oglatarski dnevi v Lokovcu (foto Miloš Prinčič)